18920

Հ. Փ. Բալ-
Հայաստան
թերթեր

1968 թ.

ԳԱՆՁԱՐԱՆ

ԱՂՕԹԻՑ

ԳԱՆՁԱՐԱՆ
ԱՂՕԹԻՑ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ
Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻ
ԵՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԶԳԵՍՏՈՒՑ ՊԱՏԱՐԱԳԶԻՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿԵԱԼ

Ի ՀՈԳԵՒՈՐ ՄԱՏԵՆԻՑ Ս. ՀԱՐՑ
Ի ՊԷՏՍ
ՋԵՐՄԵՌԱՆԴՆ ԱՂՕԹԱՍԻՐԱՑ
ԱԶԳԻՍ ՀԱՅՈՑ

18920

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ
ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՑ
ՄՐԲՈՑ ՅԱԿՈՎԲԵԱՆՑ
ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ
1888

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Տ· Տ· ՄԱԿԱՐԱՅ

ՎԵՀԱՓԱՌ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ԵՒ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍՈՅ

Տ· ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ՀՐԱՄԱՆԱՒ

ՏՆՕ· ԺՈՂՈՎՈՅ

Ս· ԱԹՈՌՈՅՆ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ

Զաղօթս իմ Տեառն տաց առաջի ամենայն ժողովրդեան նորա։

Սաղմ. ՃԺԷ։

Ա. Ո. Ա Ղ Օ Թ Ա Ս Է Ր Ս

Սոյն Աղօթագիրքը համառօտուած է երջանկայիշատակ Աղէքսանդր Կաթողիկոսի Աղօթագրքէն և առաջին անգամ 1790ին տպուած է 'ի Նախջեւան. իսկ երկու անգամ Կալկաթայի մէջ. չորրորդ տպագրութիւնը եղած է 'ի Պոլիս 1855ին աւելի համառօտուելով։ Բայց որովհետեւ բոլոր տպագրութեանց օրինակները ըստպառած էին, ըստ խնդրանաց Մարսուանու Աղօթասէր ժողովրդեան՝ վերստին տպագրել արժան գատուեցաւ հետեւելով Պոլսոյ տպագրութեան և աչքի առաջ ունելով նա և 1846ին Կալկաթայի մէջ եղած տըպագրութիւնը։

ԱՂՕԹՔ
ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ

Որպէս պատուիրէ Փրկիչն մեր։
Այսպէս կացէք դուք յաղօթս։
Մատ. ԳԼ. Զ.—9։

Հա՛յր մեր որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո։ Եկեսցէ Արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի։ Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր։ Եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մեր-ոց պարտապանաց։ Եւ մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն. այլ

փրկեա՛ զմեզ 'ի չարէ։ Զի քո է արքայութիւն, և զօրութիւն, և փառք յաւիտեանս. Ամէն։

Ա Ղ Օ Թ Ք
Ի ՄՏԱՆԵԼՆ ՅԱՆԿՈՂԻՆ

Դո՛ւ ես պաշտպան իմ Տէր, եւ 'ի ձեռս քո յանձն առնեմ զհոգի իմ։

Առաքեա՛ Տէ՛ր զհրեշտակ խաղաղութեան քո՝ որ եկեալ պահեսցէ՛ զմեզ յանխռովս 'ի տուէ և 'ի գիշերի։

Հալածեա՛ 'ի մէնջ Տէ՛ր նըշանաւ Խաչի քո զընդդիմամարտս և զաներևոյթ գազանն, և մի՛ տար յապահանութիւն զքո ժառանգութիւնդ։

Ա Ղ Օ Թ Ք
ԶԱՐԹՆՈՒԼՆ Ի ՔՆՈՑ
Կնքելով զդէմդ նշանաւ սրբոյ Խաչին։

Յանուն Հօր՝ եւ Որդւոյ՝ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն։

Օրհնեա՛լ է մեռեալն և յարուցեալն 'ի մեռելոց Քրիստոս Աստուած, որ զարթոյց զիս 'ի մահահանդոյն քնոյ, խաղաղութեամբ անցուցանելով զգիշերս. աղաչեմ և խնդրեմ, զի զմնացեալ ժամանակս խաղաղութեամբ պահեսցէ շնորհիւ և ողորմութեամբ իւրով. Ամէն։

ԱՂՕԹՔ
ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԵՒ
ԾԱԳՄԱՆ ԱՐԵՒՈՒ

Տէր, եթէ զշրթունս իմ բանաց՝ բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։ Օրհնեալ համադոյ և միասնական անբաժանելի սուրբ Երրորդութիւն՝ Հայր և Որդի և Հոգի Սուրբ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

Ի գիշերի և 'ի առնջեան և յամենայն ժամու զքեզ աղաչեմք, և 'ի քէն խնդրեմք մարդասէր Տէր։ Լուր մեզ Աստուած Փրկիչ մեր, խոնարհեսցի ունկն քո 'ի խնդրուածս մեր, զի մի' ունայն լիցին վաստակք ծառայից քոց։ Այլ համարեա՛ զաշխատութիւնս մեր 'ի գործ արդարութեան, եւ 'ի պտուղ Աստուածպաշտութեան։ Ընկա՛լ Տէ՛ր՝ զաղօթս և զերկրպագութիւնս մեր, և հատո՛ մեզ զողորմութիւն քո առատապէս. ծածկեա՛ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյ քոյ։ Զօրացո՛ զմեզ Տէ՛ր զօրութեամբ սուրբ Հոգւոյդ։ Պահեա՛ զմեզ որպէս բիբ ական։ Եւ արա՛ առ մեզ նշան բարի, 'ի գովեստ և 'ի փառաբանութիւն անուանդ քում սրբոյ։ Զի 'ի քո փառս կատարի ամենայն արարածոց մշտնջենաւոր փառաբանութիւն 'ի բար-

ձունս, Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ Սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

ԱՂՕԹՔ
ՅԵՐՐՈՐԴ ԺԱՄՈՒ

Հոգի՛ Աստուծոյ՝ որ յայսմ ժամու ահագին շնչմամբ ինքեր 'ի վերնատունն բաժանելով ղՀրեղէն լեզուս, է՛ջ և առ մեզ յերրորդ ժամուս և լի՛ց զմեզ ամենայն բարութեամբ քով՝ իբրեւ զսուրբ զԱռաքեալսն, հանդէլով 'ի սիրոս մեր յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

ԱՂՕԹՔ
Ի ՄՏԱՆԵԼ ՅԵԿԵՂԵՑԻՆ

Զայր արիւնահեղ և զնենգաւոր պիղծ առնես դու Տէր. այլ ես ըստ բազում ողորմութեան քում, մոխց 'ի տուն քո՝ եւ երկիր պագից 'ի տաճար սուրբ քո երկիւղիւ քո։

Եղիցին քեզ հաճոյ բանք բերանոյ իմոյ, և խորհուրդք սրտի իմոյ առաջի քո յամենայն ժամ, Տէր օգնական իմ և Փրկիչ իմ։

Մի՛ թողուր զիս Տէր Աստուած իմ, և մի՛ 'ի բացեայ առնիր յինէն, հայեաց յօգնել ինձ՝ Տէ՛ր փրկութեան իմոյ։

Ա Ղ Օ Թ Ք
ՅԵԼԱՆԵԼՆ ՅԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ

Ողորմութիւն քո Տէ՛ր ըզ-
հետ իմ եկեսցէ զամենայն ա-
ւուրս կենաց իմոց, բնակիլ
ինձ 'ի տան Տեառն զամենայն
աւուրս կենաց իմոց։

Ա Ղ Օ Թ Ք
ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Ըստ ծիսի և ըստ աւանդութեան
Հայաստանեայց Առաքելական Կաթո-
ղիկէ Ս. Եկեղեցւոյ արարողութիւնք
և պաշտամունք 'ի ժամու կատարման
խորհրդոյ Սուրբ Պատարագի, հան-
դերձ նշանակութեամբ զգեստուց Պա-
տարագչին։

ՔԱՀԱՆԱՅՆ

Նշանակէ զՏէր մեր, որ եղեւ
Ճշմարիտ Քահանայ յաւիտեան ըստ
կարգին Մելքիսեդեկի, և զինքն 'ի
ներքոյ տեսակաց Հացի և Գինւոյ՝ Հօր
Աստուծոյ պատարագեաց։

ՍԱՂԱՒԱՐՏՆ

Նշանակէ զղօրութիւն յաղթու-
թեան Տեառն մերոյ, որով ել 'ի պա-
տերազմ ընդդէմ բելիարայ, և արար
զփրկութիւն ազգի մարդկան։

ՇԱՊԻԿՆ

Նշանակէ զանմեղութիւն և զմաք-
րութիւն՝ վարուց Տեառն մերոյ և ըզ-
մայլումն նորին երանական տեսու-
թեամբ էութեանն Աստուծոյ։

ԳՕՏԻՆ

Նշանակէ զողջախոհութիւն Տեա-
ռըն մերոյ և զանխառնութիւն նորին՝
'ի զդայականաց ցանկութեանց։

ԲԱԶՊԱՆՆ

Նշանակէ զյօժարութիւն սրտի, և զպատրաստութիւն Տեառն մերոյ առ 'ի կատարել զհաճութիւն Հօրն երկնաւորի։

ՈՒՐԱՐՆ

Նշանակէ զհնազանդութիւն Տեառն մերոյ առ 'ի ընդ զկենսագործ անօրէնութիւնն իւր՝ ըստ նախասահմանութեան Հօրն երկնաւորի։

ՇՈՒՐՋԱՌՆ

Նշանակէ զլրումն ամենայն առաքինութեանց՝ որով զարդարեալ էր մարդկութիւն Տեառն մերոյ 'ի սկզբանէ յղացման իւրոյ։

ՄՏԱՆԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ Ի ՍՐԲԱԶՆԱՏՈՒՆՆ

Նշանակէ զլիցումն Բանին Աստուծոյ 'ի յարգանդ Ամենօրհնեալ կուսին Մարիամու։

ԶԳԵՍՏԱԻՈՐԻԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ

Նշանակէ զներմարմնութիւն Բանին Աստուծոյ 'ի յարգանդի Ամենեբանուհւոյ կուսին Մարիամու։

18920

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ ԶԼՈՐՀՈՒՐԴ ԽՈՐԻՆ

Նշանակէ զաղօթս և զպաղատանս զոր Նախահարքն մատուցանէին առ Աստուած վասն գալստեան Տեառն մերոյ։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Այս Մարգարէիցն ձայն խնկելի, որ զօրհնեալդ քո գալստեան զաղաւտարարդ հրամանն կանխաւ ազդէին, եւ զոր չէ բանիւ նիւթեղէն լեզուի

'ի թիւ արկանել վասն անբաւութեան, փոքունք են և նուազունք օրինակք և նմանութիւնք, Հինք և ժամանակաւորք առ աւետեացդ քո յայտնութիւն և Խաչիդ փրկագործութիւն։ Որ յամենայն վայրի կառուցեր զխորանն վկայութեան արեան քո ուխտի, որք մեծաբարբառ միշտ աղաղակեն քան զդատակնիք մահուն Հաբելի զյաղթանակ բարեաց քումդ հանդիսի 'ի կեանս կրկինս և անմահականս, Շնորհաց, Մկրտութեան, Յարութեան, Նորոգութեան, Առ քեզ ընտանութեան, ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ միութեան, Փաւութեան, աղաւոութեան,

Լուսաւորութեան, մշտնջենաւոր մաքրութեան, խակաստէս երանութեան, ընդ վերնայնոցն կցորդութեան անկապուտ փառաց։ 'ի շրթունս մեր ճայնիւ բարձրելոյն հաշտեցուցիչ բանից աղաչանք։ Եւ զոր ահաւորն է ասել, կարգեմ աստանօր յիշատակ եդեալ մեծիդ երախտեաց, Աստուած իսկ լինիլ ընտրութեամբ շնորհին, և ընդ հաստոզիդ միանալ Տէրունի մարմնոյդ ճաշակմամբ, և ընդ լուսոյդ կենաց խառնութեամբ, զոր կատարումն երջանիկ խոստման՝ ըստ Պօղոսի բանին՝ ոչ ունէր օրէնն։ Այլ դու փրկութիւն, եկիր հայրենիդ

քո հարստութեամբ, արարեր և կատարեցեր զյուսոյն երկարաձգութիւն, որ առ քեզ պահեալ անհամառօտելի՝ քաւիչ ամենայնի։ Եւ քեզ փառք ընդ Հօր քում, 'ի դովեստ բարեբանութեան Հոգւոյդ քո Սրբոյ, յաւիտենից։ Ամէն։

ԵԼԱՆԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՑԻՆ Ի ՍՐԲԱԶՆԱՏԱՆԷՆ

Նշանակէ զԾնունդն եւ զՅայտնութիւն Տեառն մերոյ։

ԳՆԱԼՆ ՓԱՀԱՆԱՑԻՆ ԱՌԱՋԻ ԲԵՄԻՆ

Նշանակէ զգնալ Տեառն մերոյ ընդ աշակերտաց իւրոց 'ի լեառն Ձիթենեաց։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ 'ի մերձենալ ժամու չարչարանաց քոց՝ վասն տապնասպաց ոգւոյդ սկսար երկնչիլ և հոգալ։ Շնորհեա՛ մեզաւորիս՝ զի զամենայն զհոգս և զտրտմութիւնս իմ՝ վերանուիրիցեմ քեզ 'ի պատիւ սրբազանից քոյոց չարչարանաց, և արդեամբք նոցին ընդունիցիմ ըզփրկութիւն հոգւոյ իմոյ։

ԼՈՒԱՆԱԼՆ ՓԱՀԱՆԱՑԻՆ ԶԶԵՌՆ

Նշանակէ զարտասուէն Տեառն մերոյ 'ի լերինն Ձիթենեաց։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ 'ի յաղօթելն քո առ Հայր, փղձկմամբ սրտի հեղեր զարտասուս յաչաց քոց 'ի լուացումն մեղաց նախահօրն։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս զճշմարիտ զղջումն, զի զտիւ և զգիշեր ողբալով գյանցանս իմ, և խոստովանելով զմեղս իմ՝ ընդունիցիմ զներումն եւ զթողութիւն յամենաւատ ապերիդ կենաց։

ԱՍԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ ԻՈՍՏՈՎԱՆԻՄ ԱՌԱՋԻ

Նշանակէ զանկանիլն Տեառն մերոյ 'ի վերայ երեսաց իւրոց, և զհեղուլն յինքենէ զքրտունս արեան։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ 'ի սաստկանալ երկանց քոց՝ զկայլակս արեան հոսեցեր 'ի մարմնոյ քումմէ։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի 'ի պատիւ չարչարանաց քոց, փոխանակ արեան՝ հեղից յաչաց իմոց զաղբիւրս արտասուաց։

ԵԼԱՆԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ Ի ԲԵՄՆ

Նշանակէ զաղօթելն Տեառն մերոյ բազմից 'ի լերինն ձիթենեաց։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ յաղագս անանդորրութեան

սրտի քո՝ չոքար կրկին և երբեքկին աղօթել առ Հայր քո երկնաւոր։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս զյարատեւութիւն 'ի գործս բարիս, զի արժանի լինիցիմ ընդունել 'ի քէն զխընդրուածս իմ։

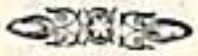

ԱՍԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ Ի ՅԱՐԿԻ ՍՐԲՈՒԹԵԱՆ

Նշանակէ զծնրադրութիւն Տեառն մերոյ 'ի պարտիզի Ձիթենեաց.

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ ծունր կրկնելով առ Հայր քո երկնաւոր՝ աղօթեցեր մարդկարար՝ զի անցցէ 'ի քէն բաժակ չարչարանացն։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի յաւէտ ծունրը կրկնելով երկրպագանիցեմ կենաստուիդ իմում՝ հոգւով և ճշմարտութեամբ։

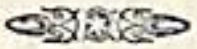

ՀԱԲՈՒՐԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶՍԵՂԱՆՆ

Նշանակէ զմատնիչն Տեառն մերոյ։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ համբուրիւ նենգութեան մատնեցար 'ի Յուդայէ։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի անխարդախ սրտիւ, պաշտիցեմ զքեզ զամենայն աւուրս կենաց իմոց. և միշտ պատրաստ լինի-

ցիմ առ 'ի կատարել զպաշտօն սիրոյ՝ 'ի դէմս սիրելեաց եւ ատելեաց իմոց։

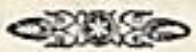

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ ԶՄԵՂԵԴԻ

Նշանակէ զխօսիլն Տեառն մերոյ քաղցրութեամբ ընդ Ցուդայի՝ եւ ընդ ամբոխին 'ի պարտիզն։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ վասն փրկութեան իմոյ ընդ դաւաճանողաց թշնամեաց քոց, քաղցրութեամբ եւ հեզութեամբ անդորրաբար խօսեցար ընդ նոսա։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի ըստ օրինակի

կենսատուիդ իմում ընդ ամենայն հալածչաց իմոց եւ ատելեաց համբերութեամբ եւ երկայնմտութեամբ վարիցիս 'ի փառս անուանդ քում սրբոյ։

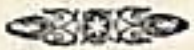

ԻՋԱՆԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ Ի ԲԵՄԷՆ

Նշանակէ զկապիլն եւ զածիլն Տեառն մերոյ 'ի պարտիզէն ձիթենեաց 'ի պալատն Աննայի։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ 'ի յանողորմից եւ 'ի յամբարշտաց Հրէից ըմբռնեցար՝ կապեցար եւ ածար իբրեւ զպարտաւոր։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի

արդեամբ չարչարանաց քոց՝ արձակիցիմ 'ի կապանաց մեղաց իմոց, և կապակցիցիմ սիրով ընդ քեզ հաստատապէս։

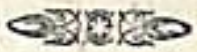

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ՝ ՈՐ ԳԵՐԱԳՈՅՆ

Նշանակէ զաղաղակ դպրաց և փարիսեցւոցն 'ի պալատին։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Խոստովանիմ և հաւատամ ամենակատար, ինքնակատար և նախակատար, զհամոզող և զպաշտելի, երկրպագելի եւ գերագոյ զամենասուրբ զերրորդութիւնն՝ զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգին։ Հայր անծին

և անսկիզբն՝ ծնող Որդւոյ և յառաջ առաքող Հոգւոյն Սրբոյ։ Իսկ Որդին ծնեալ 'ի Հօրէ նախ քան զյաւիտեանս անմարմնաբար և անժամանակապէս։ Եւ Հոգին Սուրբ Բղխեալ 'ի Հօրէ անհատաբար և անսպառապէս, համազոյակից Հօր և փառակից Որդւոյ։ Միութեամբն բաժանեալ յերիս յանձինս, և Երրորդութեամբն միացեալ 'ի մի բնութիւն և 'ի մի Աստուածութիւն։ Եւ արդ՝ աղաչեմք ըզքեզ Հայր երկնաւոր. միջնորդութեամբ Միածնի Որդւոյ քո, և դթութեամբ Հոգւոյդ Սրբոյ, տուր մեզ Տէ՛ր Հոգի զգաստութեան, Հոգի խորհրդոյ, Հոգի հեղութեան,

Հոգի զօրութեան, Հոգի իմաստութեան, Հոգի գիտութեան, Հոգի երկիւղի և Աստուածպաշտութեան. և լից ամենայն բարեգործութեամբ, որպէս զի զկամս քո արարեալ յայսմ աշխարհի, եղիցուք արժանի ողորմութեան քում 'ի հանդերձելումն շնորհօքն Քրիստոսի. ընդ որում քեզ և Հոգւոյդ Սրբոյ վայելէ փառք պատիւ եւ երկրպագութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ հեզութեամբ և խոնարհութեամբ համբերեցեր խրոխտանաց և սպառնալեաց դիպրաց եւ փարիսեցւոցն վասն փրկութեան իմոյ։ Շնորհեա՛

մեզաւորիս, զի երկայնմտութեամբ համբերիցեմ ընդ դէմ ամենայն ոտնահարութեանց՝ երեւելեաց և աներեւութիւց թշնամեաց իմոց։

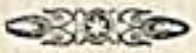

ԴԱՌՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ Ի ԲԵՄՆ

Նշանակէ զատնիկն Տեառն մերոյ 'ի պալատն Պիղատոսի։

Ա. ՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ 'ի քահանայիցն և 'ի ծերոցն մատնեցար իբրև զմահապարտ 'ի ձեռն Պիղատոսի։ Շնորհեա՛ մեզաւորիս զի զօրութեամբ շնորհաց քոց ապատիցիմ 'ի

մատնութենէ 'ի ձեռս իշխանէն խաւարայնոյ և արբանեկաց նորին։

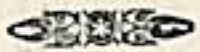

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՅ ԶՇԱՐԱԿԱՆ

Նշանակէ զամբաստանութիւն և ըղշարախօսութիւն ամբոխին ժողովելոյ։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Իւղ թափեալ անուն՝ միածին Որդի Աստուծոյ՝ Աստուած ճշմարիտ, որ յանճառական փառաց խոնարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ, և առեր զմարմին 'ի սուրբ և յանշաղախ կուսէն Մարիամայ. եղեր մարդ ճշմարտապէս՝ անխոտոխանելիդ

'ի յէութեան, անցանելով ընդ ամենայն կիրս մարդկային՝ բաց 'ի մեղաց. 'ի յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար, և կատարեցեր զամենայն ըստ օրինացն, լրումն լինելով Մարգարէից և օրինաց. զանիմանալի և զանհասանելի անուշահոտութիւն Աստուածութեանդ բուրեցեր յաշխարհի՝ հաղորդելով զամենեսեան երկնաւոր և առատաբաշխ պարգեւիդ, 'ի յոր կցորդիլն ըղմայլեալ անմահացան տիեզերք։ Եւ արդ՝ դու նոյն ինքն բարերար և բազումողորմ՝ բաց զքիմս մտաց իմոց հոտոտիլ 'ի հոտոյ անուշից մարմնոյ Աստուածութեան քո, եւ ընկա՛լ

զաղօթս մեր իբրեւ զխունկ անոյշ և որպէս զՊատարագն Աբելի, Նոյի և Աբրահամու, և իբրեւ զբանաւոր պատարագս սրբոց քոց եւ սիրողաց անուան քո՝ որք 'ի սկզբանէ հաճոյ եղեն քեզ որոց մասին և մեզ լիցի ժառանգութիւն շնորհօք Միածնիդ, այժմ եւ միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

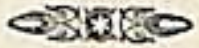

ՇՐՋԱԲԵՐԵԼՆ ԹԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶՍՈՒՐԲ ԱԻԵՏԱՐԱՆՆ

Նշանակէ զշրջաբերումն Տեառն մերոյ 'ի տանէն Պիղատոսի առ տունն Հերովդի։

Ա Ղ Օ Թ Ք

ՅԵՏ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԻՆ

Սուրբ Աստուած անմահ և հզօր՝ որ սրբաբանեալ պաշտիս 'ի հրեշտէն և անմարմին զբարթենոցն, անլռելի և անդադար օրհնաբանութեամբ. զոր և Սերովբէքն սոսկալի և ահեղագոչ ձայնիւ երգեն զերգս երեքսրբեան՝ բարեբանելով զանմահ Տէրութիւնդ, և Քերովբէքն դողասանական ձայնիւ փառաւորեն զանբաւաղօր Աստուածութիւնդ, և ամենայն զօրութիւնքն վերնական դոհաբանեն երկրպագութեամբ փառաւորելով զամենաղօր Թագաւորութիւնդ։

Ընդ որս և մեք բանաւոր հօտ
քո, և ստեղծուածք անարատ
ձեռաց քոց՝ ժողովեալ 'ի դա-
ւիթ սուրբ Եկեղեցւոյ քո՝ կա-
լով առաջի Աստուածընկալ
սուրբ Սեղանոյս՝ տկար ան-
ճամբ եւ մեղաւոր շրթամբք
երգեմք զերդս երեքսրբեան
սրբասացութեամբ, և աղաչեմք
զառատաբաշխ գթութիւնդ,
ընկալ զպտուղ շրթանց և ըզ-
բանաւոր Պատարագս սրտից
մերոց 'ի հաճոյս քո ըստ վեր-
նոցն արժանաւորութեան, և
թող մեզ զամենայն յանցանս
մեր, զկամայ և զակամայ, ըզ-
դիտութեան եւ զանդիտու-
թեան, զմտաց և զխորհրդոց,
զբանից և զգործոց, զհոգւոց

և զմարմնոց, և զամենայն մա-
սանց անդամոց, որպէս զի
լիցի մեզ կարողութիւն ար-
ժանապէս օրհնել զքեզ և գո-
վել զանուն քո սուրբ։ Տո՛ւր
մեզ Տէր՝ մաքրութիւն մտաց,
զղջումն սրտից, ճշմարտու-
թիւն շրթանց, զարտասուս
աչաց, ամբծութիւն հոգւոց,
և սրբութիւն մարմնոց։ Լցո՛
զմեզ ամենայն առաքինու-
թեամբ. պայծառ հաւատով,
աներկբայ յուսով եւ մաքուր
սիրով։ Եւ զարդարեա՛ զմեզ
խոհեմութեամբ, ողջախոհու-
թեամբ՝ արիութեամբ՝ և արդ-
արութեամբ։ Զօրացո՛ զմեզ
յաղթող լինել ընդդէմ հնա-
բից բանասարկուին, և զամենայն

նեաս մուխս չարին շիջուցանել. արդարութեամբ և Աստուածպաշտութեամբ կալ մընալ յաշխարհի ըստ հաճոյից և ըստ կամաց քոց, և յետ աստի կենացս զանճառ բարիսն վայելել Տերամբ մերով. որում փառք եւ զօրութիւն յաւիտեանս. Ամէն։

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ վասն իմ 'ի յանօրինաց արհամարհեցար և այպանեցար։ Շնորհեա՛ մեզաւորիս զի օգնութեամբ արքազանից քոյոց չարչարանաց զերծանիցիմ 'ի խայտառակութենէ սարսափելի հրապարակին։

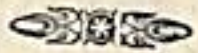

ԸՆԹԵՌՆՈՒԼՆ ԶԳԻՐՍ ՄԱՐԳԱՐԷԱԿԱՆՆ ԵՒ ԶԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆՆ

Նշանակէ զհպարտաքննութիւն Հերովդէի և Պիղատոսի։

Ա. ՂՕԹՔ

ՅԵՏ ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՈՅՆ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ վասն իմ իբրեւ զպարտաւոր և վնասագործ կացեր 'ի յատենի դատաւորացն մեծաւ խոնարհութեամբ։ Շնորհեա՛ մեզաւորիս, զի 'ի միւսանգամ քո դալստեանն զուարթերես մատչիցիմ առ դատաւորդ իմ երկնաւոր։

ԸՆԹԵՌՆՈՒԼՆ
ԶՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆ

Նշանակէ զպատասխանին Տեառն մերոյ, զոր ետ Պիղատոսի։

ԱՂՕԹՔ
ՅԵՏ ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՈՅՆ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ կալով առաջի Պիղատոսի՝ վկայեցեր ճշմարտութեան։ Շնորհեա՛ մեզաւորիս՝ զի հաւատով և սիրով քո ամրացեալ՝ ոչ երկիցեմ 'ի յանօրինաց, և 'ի յանհաւատից բռնաւորաց, այլ համարձակապէս խոստովանիցիմ զքեզ Աստուածդ իմ ճշմարիտ՝ մարմնացեալ, չարչարեալ եւ խաչեցեալ վասն փրկութեան իմոյ։

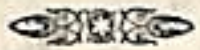

ԸՆԹԵՌՆՈՒԼՆ
ԶՀԱՒԱՏԱՄՔՆ

Նշանակէ զուրացումն Պետրոսի առաքելոյն։

ԱՂՕԹՔ
ՅԵՏ ԶՈՅԳ ԱՍՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՒԱՏԱՄՔԻՆ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ ըստ Աստուածայնոյ քում տրամադրութեան՝ թոյլ ետուր Պետրոսի զքեզ մարդկապէս ուրանալ։ Շնորհեա՛ մեզաւորիս, զի զքեզ միշտ

ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ՝ մի Աստուած ճշմարիտ խոստովանիցիմ, և հաւատայցեմ և դաւանիցեմ։

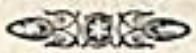

ԴԱՌՆԱԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ ԱՌ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՍ ԱՍԵԼՈՎ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

Նշանակէ զդառնալն Տեառն մերոյ առ Պետրոս։

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ Աստուածայնով քով զբթութեամբդ դարձար և ակնարկեցեր առ Պետրոս՝ տալով նմա զղջումն եւ զյորդումն արտասուաց։ Շնորհեա՛ մեզ-

ուրիս զճշմարիտ զղջումն սրտի։ զի զտիւ եւ զգիշեր ողբալով զսխալանս իմ՝ ընդունիցիմ զներումն եւ զթողութիւն ամենայն մեղաց իմոց։

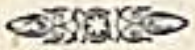

ԱՌՆՈՒԼՆ ՍԱՐԿԱՒԱԳԻՆ Ի ԳԼԽՈՅ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶՍԱՂԱՒԱՐՏՆ

Նշանակէ զմերկացուցանելն Տեառն մերոյ 'ի զինուորաց։

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ վասն փրկութեան իմոյ ըզգեստս նախատանաց զգեցար։ դանիցս և ապտակաց համբերեցեր։ Շնորհեա՛ մեզ աւրիս,

զի 'ի ձեռն ապաշխարութեան մերկանայցեմ յինէն զգեստս պղծութեան. և զգենուցուս զշնորհդ քո երկնային. և կապակցեցայց ընդ քեզ. զի դու ես վերականգնիչ իմ։

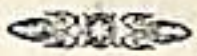

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ ԶՍՐԲԱՍԱՑՈՒԹԻՒՆՆ

Նշանակէ զկատակիլն Տեառն մերոյ 'ի զինուորաց։

Ա. ՂՕԹՔ

Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ Որդի Աստուծոյ և Բան Հօր, որ ըստ անճառ բարերարութեան քո ոչ կամեցար անուս առնել զարարածս ձեռաց քոց,

այլ մարդասիրապէս դիմացար յազգս մարդկան. խոնարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ Է՛դ՝ Աստուած, առեր զմարմին 'ի սուրբ կուսէն Մարիամայ, կամաւ Հօր և հաճութեամբ սուրբ Հոգւոյն, զամենայն զմարդկայինս յանձն առեր կրել բաց 'ի մեղաց. և զԱստուածային մարմինդ քո եռուր փրկանս փոխանակ բազմաց. ըստ կանխասացութեան անշուշտ հրամանի քո՝ խաչի եւ մահու համբերելով։ Հովիւդ քաջ զանձն քո եդեր 'ի վերայ բանաւոր հօտի քո, ժողովել ըզցրուեալսն 'ի փարախ Կաթողիկէ սուրբ Եկեղեցւոյ քոյ, լինիլ մի հօտ եւ մի հովիւ։

Վասն որոյ՝ մեք ժողովուրդք
և խաչն արօտի քո՝ երկրամած
դիմօք խոնարհեալ և՝ի ծունկս
անկեալ աղաչեմք զանբաւ
մարդասիրութիւն քո. մի՛ թո-
ղուր զմեզ ՝ի ձեռաց քոց, և մի՛
անտես առներ զանբիծ ար-
եամբ քո փրկեալ հօտս. մի՛
տար զմեզ ՝ի փորձ թշնամւոյն
և հակառակորդին մերոյ. սրբ-
բեա՛ զմեզ ՝ի մեղաց և մաքրեա
զմեզ յամենայն անօրէնու-
թեանց մերոց. լուա զսիրտս
մեր ՝ի խղճէ չարեաց և փըր-
կեա զմեզ յանիրաւութեանց.
լոյս տուր Տէր աչաց մերոց,
զի մի՛ երբէք ննջեսցուք ՝ի
մահ, և մի՛ լիցի տեղի պարտ-
ծանաց թշնամւոյն, այլ խոր-

տակեալ ջաղխեսցի գլուխ նո-
ցին՝ զօրութեամբ ամենայաղթ
Խաչի քո, և տկարասցին զօ-
րութիւնք մեքենայից նորա։
Եւ տուր մեզ անարդել և ան-
բռնադատ վճարել զկեանս մեր
ամենայն արդարութեամբ՝ հե-
տևելով լուսոյ շաւղաց և երկ-
նաչու ճանապարհին. ՝ի վայրի
դալարուոջ բնակեցո զմեզ եւ
առ ջուրս հանգստեան սնո՛.
զի տեսցէ թշնամին, և ամա-
չեսցէ զի քո եմք ստեղծեալք
և քո եմք փրկեալք. դու ես
օգնական և Փրկիչ մեր, զի բաց
՝ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք և
զանուն քո Տէր կարդամք զօր-
հանապազ. մի՛ թողուր զժա-
ռանգութիւն քո ՝ի ձեռաց

քոց, այլ ամենալոր աջ քո՝ լիցի հովանի և պահապան 'ի վերայ պաշտօնէից քոց· բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին և ամենայն սրբոց քոց քեզ փառք յաւիտեանս· Ամէն։

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ վասն իմ փշով պսակեցար, և եղեգամբ գանեցար 'ի Հերէից։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս, զի զօրութեամբ սրբազանից քոյոց չարչարանաց զերծանիցիմ 'ի փշոց մեղաց՝ և մերկանայցեմ զամենայն հանդերձս չարութեան, և լինիցիմ քեզ ճշմարիտ երկրպագու՝ մինչ 'ի վախճան կենաց իմոց։

ՇՐՋԱԲԵՐԵԼՆ ԳԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶԸՆԾԱՑՍՆ

Նշանակէ զածիլն Տեառն մերոյ 'ի Պիղատոսէ արտաքս առ Հրէայս։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ վասն փրկութեան իմոյ ածիս այսր և անդր իբրև զգառն անմեղ, և իբրեւ զորոջ առաջի կտրչի անմռունչ կաս։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի ամենայն վշտաց և տառապանաց կենցաղոյս 'ի փառս անուանդ քում սրբոյ՝ առանց ճանճրանալոյ համբերիցեմ։

ԼՈՒԱՆԱԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶՁԵՌՆ

Նշանակէ զուանալն Պիղատոսի զձեռս իւր 'ի վկայութիւն անմեղութեան Տեառն մերոյ։

Ա. Ղ Օ Թ Ք

Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ 'ի յանիրաւ դատաւորէն Պիղատոսէ լուացմամբ ձեռաց նորին՝ անմեղ անպարտ դոլ վկայեցար։ Շնորհեա՛ մեզ-աւորիս զի զամենայն աւուրս կենաց իմոց 'ի մէջ զանազան փորձութեանց ալեաց ծովու աշխարհիս՝ անմեղութեամբ կենցաղավարիցիմ 'ի փառս քո։

ՈՂՋՈՅՆ ՏԱԼՆ ՄԻՄԵԱՆՑ ԱՍԵԼՈՎ ՈՂՋՈՒՆԱՏՈՒԻՆ

Քրիստոս 'ի մէջ մեր յայտնեցաւ։

ԵՒ ԱՍԵԼՆ ՈՂՋՈՒՆԸՆԿԱԼԻՆ

Օրհնեալ է յայտնութիւնն Քրիստոսի։

Նշանակէ զհաշտութիւն Պիղատոսի և Հերովդէի։

Ա. Ղ Օ Թ Ք

Միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան՝ Տէ՛ր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ որ ամենաբարի և խաղաղարար միջնորդութեամբ քով հաշտեցուցեր զՀայր ընդ արարածս, և արարեր խաղա-

զութիւն երկնաւորաց և երկրաւորաց. հեռաւորաց և մերձաւորաց. և զնոյն խաղաղութիւն շնորհեցեր Եկեղեցւոյ քո ասելով, զխաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ։ Եւ այժմ Տէ՛ր՝ աղաչեմք զքեզ՝ զերկնաւոր և զհաշտարար խաղաղութիւն քո պարգևեա՛ մեզ, զի խաղաղութեամբ և հանդարտութեամբ վարեսցուք զկեանս մեր, առանց մեղաց և առանց դայթակղութեան եւ սուրբ արտիւ սիրել զմիմեանս որպէս դու զմեզ սիրեցեր, դնել զանձն 'ի վերայ ընկերին որպէս դու եդեր. և լինել առ միմեանս դիւաձք՝ քաղցունք

եւ բարերարք, որպէս դու արարեր. հնազանդութեամբ և խոնարհութեամբ ծառայել միմեանց, որպէս դու խոնարհեցար 'ի ծունկս քոյոց Աշակերտացն. որով մարթասցուք լինիլ պատշաճապէս անդամք և մարմին դլխոյդ մերոյ։ Եւ դու Տէր ասացեր, թէ ուր երկու և երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ ես 'ի մէջ նոցա։ Վասն որոյ և մեք ժողովեալ յանուն քո 'ի դաւիթ սուրբ Կաթուղիկէ առաքելական Եկեղեցւոյ, և Աստուածային և սուրբ ողջունիւս եղեալ մի անձն և մի սիրտ, ըստ սրբոց Առաքելոցն։ Լո՛ւր աղաչանաց մերոց՝ մարդասէր

Տէ՛ր՝ և բնակեա՛ 'ի սիրտ եւ յոգի ժողովելոցս յանուն քո։ Սրբեալ մաքրեա՛ եւ յարդարեա՛ զմեզ լինիլ տաճար եւ բնակարան ամենազօր շնորհաց քոց. հեռացո՛ 'ի մէնջ զամենայն խորամանկութիւն և զնենդութիւն թշնամւոյն, զի սուրբ սրտիւ եւ մաքուր մտօք, երկիւղիւ և արդարութեամբ զօրհանապազ փառաւորեսցուք զամենազօր անուն քո, այժմ և միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ քոյով կենարար չարչարանօքդ պատճառ եղեր հաշտութեան անիրաւաց դատաւորացն։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս, զի 'ի բաց լքեալ զամենայն խռովութիւնս և զոխակալութիւնս՝ ընդդէմ ամենայն հաւատացելոց եղբարց իմոց, սիրով եւ խաղաղութեամբ կենցաղավարիցեմ։

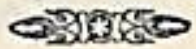

ԱՍԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ ՋԵՐԵՓՍՐԵԱՆՆ

Նշանակէ զերիս սուտ վկայսն, որք վկայեցին անչարմանալապէս։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Տէ՛ր զօրութեանց, լի են երկինք եւ երկիր փառօք քո։ Սերովբէքն աղաղակեն հրաշալի և հոգեղէն բարբառով

առաջի փառաց աթոռոյ Աստուածութեան քո · քանզի զարհուրեալ 'ի հիասքանչ և 'ի հրաշալի փառաց քոց , ո՛չ ունելով կարողութիւն արժանապէս փառաւորել զանհասանելի մեծութիւն քո : Վասն որոյ անլռելի եւ անդադար օրհնաբանութեամբ փառաւորեն զմիասնական Աստուածութիւնդ , զպաշտելի և զհամագոյ Երրորդութիւնդ : Արդ՝ եթէ հրեղէնքն և խոնարհիքն չեն բաւական քոյոյ անբաւութեան , մեք հողանիութեայքս և յերկիր կործանեալքս՝ զիա՞րդ կարասցուք բովանդակել բանիւ զանբաւելի դթութիւնդ առ արարածս , և մանաւանդ առ աղգս մարդկան : Որ նախ 'ի սկզբանն արարչագործ ձեռամբդ ստեղծեր զնախնին մեր զԱդամ , պատուելով զնա քան զայլ արարածս՝ որ բանիւ միայն արարան , և յետ պատուիրանազանցութեան պտղոյն ճաշակման , ո՛չ արարեր անտես զանկեալ բնութիւնս , այլ եռուր զօրէնս և առաքեցեր զՄարգարէս՝ յայտնելով զօգուտն , իսկ պատրեալքն 'ի պատրողէն ոչ ծանեան զխորհուրդ բարերար կամաց քոց : Ապա Հայրդ երկնաւոր կամելով յայտ առնել զանճառական սէրդ , կամակցութեամբ Հոգւոյդ Սրբոյ , առաքեցեր ըզ-

միածին և զծոցածին Բանդ, որ
եկեալ մարմնացաւ 'ի սուրբ
կուսէն եւ նովին մարմնովն
համբերեաց չարչարանաց, խա-
չի և մահու, և եղեւ քաւու-
թիւն մեղաց մերոց։ Վասն ո-
րոյ մեք ընդ Սերովբէիցն եր-
գեմք նմա ասելով, Սուրբ՝
Սուրբ՝ Սուրբ Տէր զօրու-
թեանց, լի են երկինք և եր-
կիր փառօք քո՝ օրհնութիւն
'ի բարձունս. օրհնեալ է գա-
լուստ քո յաշխարհս 'ի փրկ-
կութիւն մեր Քրիստոս Աստ-
ուած մեր. օրհնեալ է կենաս-
բեր անօրէնութիւն քո. օրհ-
նեալ է փրկաւէտ չարչարանք
քո՝ որով զերծաք 'ի չարչա-
րանաց և յանչարչարութիւն

վիճակեցաք։ Օրհնեալ է կեն-
դանարար մահն քո, որով
փրկեցաք 'ի դառն մահուա-
նէ, և յանմահութիւն երկնից
վերամիսեցաք. որ յաւէժա-
կան գոհութեամբ մատ-
ուցուք փառս և երկրպա-
գութիւն բարերարիդ՝ Փրկչիդ
եւ նորոգողիդ, յաւիտեանս
յաւիտենից. Ամէն։

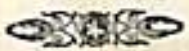

ԿՈՉԵԼՆ ԳԱՀԱՆԱՅԻՆ ԱՌԷ՛Գ ԿԵՐԷ՛Գ

Նշանակէ զբանն Պիղատոսի որ ասաց Հրէից, առէք զսա դուք՝ և ըստ ձերոց օրինացն դատեցէք։

Ա. ՂՕԹՔ

Օրհնեալ է պարգեւատուն կենաց, և պարգեւն անմահութեան՝ Քրիստոս Աստուած մեր։

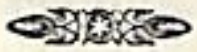

Ա. ՂՕԹՔ

ՑԵՏ ԱՍԵԼՈՅ ԱՐԲԷՔ Ի ՍՄԱՆԷ

Օրհնեա՛լ է շնորհն ձրի, և պարգեւն անծախելի, կենդանի և կենդանարար Մարմին և Արիւն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ։

Ա. ՂՕԹՔ

ՑԵՏ ՀԱՅՐ ԵՐԿՆԱՒՈՐԻՆ

Հա՛յր երկնաւոր բարերար եւ բազումողորմ Աստուած, տուող բարեաց և պարգեւիչ կենդանութեան, որ ամենաբարի բնութեամբդ՝ յաղթեցար 'ի մարդասիրութենէ, մինչ զի զհամադոյակից և զարարչակից, զաթոռակից եւ զհաւասարակից Բանդ՝ առաքեցեր յաշխարհ, առ 'ի մարմնանալ 'ի սուրբ Կուսէն՝ եւ նովին անմեղ և անպարտական մարմնովն՝ եղեւ դին և փրկանք ամենայն աշխարհի. զի եւսուր զնա 'ի զենումն, 'ի մահ և 'ի փրկութիւն, վասն ամե-

նայն հաւատացելոց անուան քո մեծի։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, Միջնորդութեամբ Մարմնոյ եւ Սրեան Միածնի քո հայեա՛ց 'ի հեղումն սուրբ Սրեան նորա, և յանշնչութիւն նորա 'ի Խաչին, 'ի բացումն վրիպական աղբերաց նորա, և արեամբ թաթաւումն սուրբ Մարմնոյ նորա, եւ անցո՛ 'ի մէնջ զցասումն պատուհասի յանցանաց մերոց բարերարութեամբդ քով, զի նորա եմք վրիպեալ. խնայեա՛ 'ի զինքս սուրբ Սրեան Միածնի քո, եւ ողորմեա՛ բանաւոր հօտի քոյ՝ յուսացելոցս յանուն քո։

ԱՌՆՈՒԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶԸՆԾԱՅՍ Ի ՁԵՌՍՆ

Նշանակէ զգանիլն և զձաղիլն Տեառն մերոյ 'ի Պիղատոսէ և 'ի զինուորաց նորին։

Ա Ղ Օ Թ Ք

ՅԵՏ ՅԱՄԵՆԱՅՆԻ

Արժանապէս օրհնեմք ըզքեզ, և արդարապէս գովեմք և գոհանամք զքէն Տէր Աստուած մեր. որ ըստ բազում ողորմութեան քում անտես արարեր զանարժան գործս մեր, և այսմ չնորհի արժանաւորս կացուցեր, վասն միջնորդութեան Մարմնոյ եւ Սրեան Միածնի քո. հաղորդս

արա փառաց Աստուածութեանդ քո, միաւորելով ընդ դերապատիւ ճոխութեանդ քո, վասն որոյ՝ յամենայնի օրհնեմք, և ըստ ամենայնի գոհանամք զքէն զօրհնապազ. Տէր Աստուած մեր ողորմեա՛ մեզ։

ԽԱՉԱԿՆՔԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՄԱՐՄՆՈՅ ԵՒ ԱՐԵԱՆ

Նշանակէ զբեւեռեալն Փրկչին 'ի զինուորաց 'ի վերայ Սրբոյ Խաչին։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ վասն փրկութեան իմոյ

տարածեցեր զբազուկս քոյ արարչագործս. եւ 'ի վերայ Խաչափայտին բեւեռեցար։ Շնորհեա՛ մեզաւորիս զի ընդթաղծեալ սիրոս իմ սիրով ընդ քեզ բեւեռիցեմ, և մի՛ երբէք 'ի քէն մեկուսացեալ հեռանայցեմ։

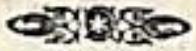

Ա Ղ Օ Թ Ք

ՅԵՏ ՈՐԴԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Հայց կենաց և բաժակ անմահութեան՝ միածին Որդի Աստուծոյ՝ Տէր մեր և Փրկիչ Յիսուս Քրիստոս՝ Աստուած ճշմարիտ. մանանայդ երկնային ինչեալ 'ի վերուստ, եղեր կերակուր ամենայն հաւատա-

ցելոց քոց · Հեղմամբ Արեան
քոյ՝ ողորմեա՛ բանաւոր հօտի
քո , շնորհելով զԹողութիւն
յանցանաց հաւատացելոց · 'ի
մահու լեր փրկութիւն հաւա-
տացելոց , և արժանապէս ճա-
շակողաց զՄարմին և զԱրիւն
քո սուրբ ։ Ցիշեա՛ զփրկաւէտ
շարշարանն քո և զկենսատու
մահն , զարեամբ ճապաղումն
'ի Խաչին և զանտանելի կիրսն,
զոր ընկալար 'ի մարմնիդ վասն
մեր ։ Նայեա՛ց 'ի խոցուածս
սրարշաւորդ ձեռաց և ոտից
քոց , և 'ի բացումն կենարար
վտակին որով նորոգեցան սի-
ղերք , և արբեցան արարածք ։
Նովին վտակօքն լուա՛ և մաք-
րեա՛ զմեզ յամենայն մեղաց

մերոց , և թող մեզ զամենայն
յանցանս մեր։ Խնայեա՛ Արեամբ
քո փրկեալ հօտի , և այց արա
մեզ 'ի միւսանգամ գալստեան
արքայութեան քում , զի մա-
հուամբ և չարչարանօք փրկե-
ցեր , Քրիստոս Աստուած մեր՝
բարերար և նորոգող · և քեզ
փառք և երկրպագութիւն յա-
ւիտեանս յաւիտենից · Ամէն ։

Ա Ղ Օ Թ Ք

ՑԵՏ ՀՈԳԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Հո՛գի Աստուծոյ Աստուած
ճշմարիտ , որ նախ 'ի սկզբանն
շրջէիր 'ի վերայ ջրոց , եւ
ստեղծանէիր զարարածս յո-

ընչէ , և պէտպէս հրաշան գործեցեր յաւուրս Մարգարէիցն։ Եւ 'ի ժամանակի տնօրէնութեան էակցին քո՝ ինչեր 'ի Յորդանան և 'ի վերնատունն, լցեր զառաքեալսն բազմապատիկ շնորհօք։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, միջնորդութեամբ սուրբ Մարմնոյ և Արեան փառակցին քո՝ որ բազմեալ կայ 'ի վերայ սրբոյ սեղանոյս, է՛ջ 'ի սիրտս և յոգիս մեր, և մաքրեա՛ զմեզ իբրեւ զԱռաքեալսն 'ի սուրբ վերնատանն, և բորբոքեա՛ 'ի մեզ զկայծ սիրոյ Աստուածութեանդ, զի արժանապէս լիցուք տաճար և բնակարան քեզ եւ էակից փառակցայդ։ Եւ ամենաշնորհ

շնորհիւ քո՝ լիցուք փրկեալք յաւուր նորոգման մերոյ, և քեզ նորոգողիդ Աստուծոյ՝ վայելէ փառք յաւիտեանս։ Ամէն։

ԿԱԼՆ ՍԱՐԿԱՒԱԳԱՑ ՅԱՋՄԷ ԵՒ ՅԱՀԵԿԷ

Նշանակէ զերկուս աւազակս խաչեցեալս յաջմէ և յահեկէ Տեառն մերոյ։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ վասն փրկութեան իմոյ ընդանօրէն համարեցար։ Եւ երջանիկ աւազակին զարքայութիւն քո խոստացար։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս զի յելանելն

հոգւոյս 'ի մարմնոյս, արժանի լինիցիմ լսել զձայն քո Աստուածային երանաւէտ։

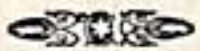

ԱՍԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԸՆԴ ՈՐՍ ԵՒ ՄԵԶ

Նշանակէ զգաւանութիւն աւազակին, և ասէն յիշեա՛ զիս Տէր յաթքայութեան քում։

Ա. Ղ. Օ Թ Ք

Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ բացեր զաչս մտաց աւազակին, զի զքեզ Տէր և Աստուած իւր գոլ հաւատայր։ Շնորհեա՛ մեզաւորիս՝ զբացումն աչաց սրտի իմոյ, զի զքեզ ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ

Սրբոյ գոլ մի Աստուած հաւատայցեմ։ և արքայութեանդ քում սրբոյ արժանի դատանիցիմ, և ընդ Եկեղեցւոյն խրախուսելով՝ քեզ փառս և երկրպագութիւնս վերառաքիցեմ։

Ա. Ղ. Օ Թ Ք
Ի ԺԱՄՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅԻՆ

Յիշեա՛ Տէ՛ր և ողորմեա՛, և օրհնեա՛ զուխտ և զժառանգութիւն Եկեղեցւոյ քում սրբոյ, և շնորհեա՛ մեզ զերկնային քո զխաղաղութիւն, զի մի՛ լիցի 'ի մեզ տեղի և մուտ չարին, հեռացո՛ 'ի մէնջ զամենայն խարդախութիւն թշչ-

նամբոյն, և զբռնութիւն նո-
բա խորտակեա՛ բարեխօսու-
թեամբ և յիշատակաւ սրբուհ-
ւոյ Աստուածածնին, և սրբոյն
Յովհաննու Կարապետին, եւ
սրբոյն Ստեփաննոսի նախա-
վկային, սրբոյն Գրիգորի մերոյ
Լուսաւորչին, և սրբոց Առա-
քելոց, Մարգարէից, և սրբոց
Հայրապետաց, Մարտիրոսաց,
Ճգնաւորաց, Կուսանաց, եւ
ամենայն սրբոց քոց՝ երկնա-
ւորաց և երկրաւորաց, որոց
յիշատակն եւս օրհնութեամբ
եղիցի՝ի մէջ սուրբ Եկեղեցւոյս՝
և առաջի սուրբ Պատարագիս։
Ամէն։

Յիշեա՛ Տէր զպաշտօնեայս
քո՝ զծնողսն մեր՝ [զվարդա-

պետս, զեղբարս, զընկերս,
զկերակրիչս, զուխտաւորս,
զճանապարհորդս, զհանգու-
ցիչս, զվաստակաւորս, ըզ-
խոստովանողս, զապաշխարողս,
զդերիս, զհիւանդս, զնեղեալս,
զիշխանս, զչարչարս, զբա-
ռերարս, զթշնամիս, զատելիս։
Եւ որք պատուիրեցին մեզ հա-
ւատով։ Յիշեա՛ Տէր և ողոր-
մեա։

Ա. ՂՕԹՔ

ՅԵՏ ԳՈՀՈՒԹԵԱՆ

Յիշեա՛ Տէր և ողորմեա, և
զթա՛ 'ի հոգիս հանգուցեալ
ծառայից քոց, որք ուղիղ դա-
ւանութեամբ պաշտեցին ըզ-

քեզ, եւ նոքին հաւատով եւ յուսով ննջեցին 'ի քեզ Յիսուս՝ զնոսա յաւուր մեծի դատաստանի արքայութեան քո, արա՛ արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց · դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն, զի յաւէժական խնդութեամբ և մշտնջենական ցնծութեամբ փառաւորեսցեն զքեզ Քրիստոս, ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ եւ միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից · Ամէն ։

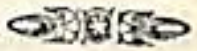

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ ԶՀԱՅՐ ՄԵՐ

Նշանակէ զեօթն բանս, զոր ասաց Փրկիչն մեր 'ի վերայ Խաչին ։

Ա Ղ Օ Թ Ք

ՑԵՏ ԶՈՅԳ ԱՍՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՐ ՄԵՐԻՆ

Ցէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ 'ի վերայ Խաչին վասն փրկութեան իմոյ ծարաւեցար, և խաչահանուած քոյ աղօթեցեր ։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս զի փրկարար քոյով նպաստութեամբդ դառնայցեմ 'ի յախտից մեղաց իմոց, և ներելով իմոց պարտապանաց՝ քեզ ճշմարիտ հոգւովդ իմովս հեռեւեցիմ ։

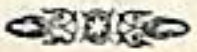

ԲԱՐՁՐԱՅՈՒՑԱՆՆԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶԸՆԾԱՅՍՆ ԱՍԵԼՈՎ Ի ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՅ

Նշանակէ զաւանգումն. Հոգւոյն Տեառն մերոյ 'ի ձեռս Հօր Աստուծոյ 'ի վերայ Խաչին։

ԱՂՕԹՔ

Զերեւեալդ ինձ 'ի փրկութիւն՝ խոստովանիմ ճշմարտապէս Մարմին եւ Արիւն Քրիստոսի Աստուծոյ՝ յուսոյ իմոյ, և աղաղակեմ առ քեզ՝ մեղայ յերկինս և առաջի քո. սրբեա զիս յամենայն պղծութենէ հոգւոյ եւ մարմնոյ։ Շնորհեա՛ ինձ ժամանակ և ցանկութիւն ապաշխարութեան. փրկեա զիս յերեւելի և յաներեւոյթ թշնամւոյ. տպաւորեա՛ զոգւոյն հոգւոյ եւ մարմնոյ իմոյ։ Պարգեւեա՛ ինձ բարեգործութեամբ և բարեպաշտութեամբ զքեզ արժանապէս ճաշակել, և փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգիդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

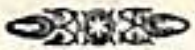

ԹԱՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ Ի ՅԱՆԱՊԱԿԱՆ ԱՐԵԱՆ

Նշանակէ զներկիրն Արեամբ Փրկչին մերոյ։

ԱՂՕԹՔ

Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս

որ ըստ նախադուշակութեանն
Եսայեայ Մարգարէին՝ հնձան
հարեր՝ և զհանդերձ մարմնոյ
քո ներկեալ արեամբ քով թա-
թաւեցեր։ Շնորհեա՛ մեզ-
ուրիս, զի ճաշակմամբ նոցին
մաքրիցիմ յամենայն աղտե-
ղութեանց հոգեկանաց, եւ
խկութեամբ սիրոյ ընդ քեզ՝
մինչեւ ցկէտ կոչման իմոյ
կապակցիցիմ հաստատապէս։

ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆՔ

ՎԱՍՆ ՀԱՄԱՅՆ ԱԶԳԻ ԵՒ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆԱՑ ՀԱՅՈՑ

Եւ արդ Տէ՛ր իմ և Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս,
էս ամենասխալ եւ ըաղում

Հարեօք եւ անօրէնութեամբ
լցեալ ծառայս քո, արդէն
յերկիր խոնարհեալ՝ կորագը-
լուխ անձամբ և մեծակական
ողբով 'ի խորոց սրտէ հառա-
ջեմ առ ամենադթած Աստ-
ուածդ իմ, և աղաչեմ։ Վասն
ողորմելի և անտերունչ ազգիս
մերոյ աղաղակեմ առ քեզ՝ ո՛վ
ողորմելեաց Ողորմած. ան-
տիրացելոց Տէր. անճարացե-
լոց Ճար. անօգնականից Օգ-
նական. անյուսից Յոյս եւ
Ապաւէն. նեղելոց և վշտացե-
լոց հանգիստ և միխիթարու-
թիւն։ Գոչեմ առ քեզ մեծաւ
թախանձանօք. բա՛ց Տէր զաչս
քո, և տե՛ս զողորմելութիւն
մեր. տե՛ս զփոքրիկ հօտս քո,

թէ ո՞րպէս եմք ցրուեալ և տարագրեցեալ ընդ ամենայն երկիր և մատնեալ 'ի ձեռս օտար տերանց և թշնամեաց, զրկեալ 'ի սեպհական բնակութեանց և 'ի հայրենեաց մերոց։

Ո՛հ, զի եմք որպէս զնաւ զեկաբեկ տատանեալք յալիս ծովու առանց զեկավարի, և որպէս ոչխարք մոլորեալք 'ի յանապատի առանց հովուի։ և ո՛չ ունիմք զՄովսէս՝ որ առաջնորդեսցէ։ և ո՛չ ունիմք զՅեսու՝ որ ընդ դէմ թշնամեաց կացցէ։ և ո՛չ ունիմք զԴաւիթ՝ որ վասն մեր հաճոյական պատարագս մատուցցէ քեզ, և զսուր բարկութեան քոյ յեսս դարձուցցէ։ Եւ ո՛չ

ունիմք զՄարգարէ, զթագաւոր և զԱռաջնորդ, և ոչ զօգնութիւն ինձն յումեքէ։

Իշխանք մեր և ազատազնեայք մերկացեալք յիշխանութեանց և յընչից՝ եւ անկեալք ընդ իշխանութեամբ այլոց ծառայեն թշուառութեամբ։

Հասարակ ժողովուրդքս դրուեալք 'ի ներքոյ ծանր լծոյ և հարկի այլազանց հաղիւ թէ հայթհայթանօք գըտանեմք զապրուստս կենաց մերոց։ և զսերմանեալսն եւ զվաստակս մեր այլք ուտեն և վայելեն։

Եկեղեցիք վայելչագեղք և վանօրայք պայծառաշէնք՝

որք յանուն քո և 'ի յիշատակ
սրբոց քոց սիրելեաց կառուցան, Հոգւոյդ Սրբոյ օծմամբն
կնքեցան, և ամենայաղթ Խաչիդ նշանաւն պատկեցան, յորս
մատչիւր պատարագ Գառնդ Աստուծոյ 'ի փրկութիւն աշխարհի, յորս կատարէին սբր-
բազործ և հոգեկեցոյց խորհուրդք քո, յորոց ելանէին և վերառաքէին առ քեզ ձայնք
օրհնութեանց և փառաբանութեանց, բուրմունք հոգեւորականք, նուէրք հաճոյականք
և աղօթք հաշտարարք, ահա՛ ըստ մեծի մասին ամայացեալք և ապականեալք՝ գողոց և գազանաց օթարան են եղեալք։

Ցիրաւի ձգեաց թշնամին

զձեռն 'ի ցանկալիսն քոյ։ Մտին հեթանոսք 'ի ժառանգութիւնս քոյ և պղծեցին զսուրբ տաճարս քո։ Սրահք և սրբութիւնք նոցա դարձան յապականութիւն։ Սուգ առին ճանապարհք նոցա։ Հատան երթեւեկք տօնից տաբերականաց նոցա։ Լռեցին 'ի նոցանէ ձայնք օրհնութեանց և փառաբանութեանց, Գաղանք և յաւիշտակողք մուտ և ել առնեն 'ի նոսա։ Աքանչելարար դամբարանք և բժշկարար նշխարք սրբոց քոց՝ որք 'ի նոսա, կոխան եղեն ոտից անսրբոց և պղծոց։ Քահանայք և պաշտօնեայք նոցա հալածեալք։ Ուստի եղաք մեք մնացողքս

նախատինք դրացեաց և այլն
կատականաց թշնամեաց մե-
ռոց։

Արդ այս ամենայն եկին և
դան 'ի վերայ մեր վասն մեղաց
մերոց։ Քանզի մեք մեղաք, ա-
նօրինեցաք և ապստամբեցաք
'ի քէն. վասն այսորիկ և դու
թոյլ ետուր այս ամենայն չա-
րեաց գալ 'ի վերայ մեր և տի-
րել մեզ, և մատնել զմեզ 'ի
ձեռս թշնամեաց՝ տերանց ա-
պըստամբողաց. որպէս ահա
եմք տառապեալք 'ի վերայ
ամենայն երկրի այսօր վասն
մեղաց մերոց։ Ուրեմն Ա-
ստուծոյդ մերում արդարու-
թիւն, եւ ամօթ երեսաց մե-
ռոց։

Արդ՝ այժմ առ ո՞վ դիմեա-
ցուք՝ ո՞վ Աստուած մեր. եւ
ո՞ւմ պատմեացուք զցաւս մեր,
եթէ ոչ քեզ բարկացելոյդ.
որ որպէս արդարութեամբ
խրատեցեր եւ հարեր զմեզ,
կարող ես եւ դու ողորմու-
թեամբդ անդրէն վերատին
բժշկել և մխիթարել։

Վասն որոյ՝ ահա անկանիմ
առաջի անոխակալիդ Աստու-
ծոյ. և ըստ անառակին գո-
չեմ, մեղաք յերկինս և առաջի
քոյ. մեղաք ստեղծողիդ մե-
ռոյ. մեղաք բարերարիդ մե-
ռոյ և Աստուծոյ։

Աղաչեմ զքեզ անոխակալ
Տէր Աստուած՝ դարձի՛ր 'ի
բարկութենէ քումմէ և անցո՛

'ի մէնջ զցասումն քո. մի՛ յիշեր զմեղս մեր զառաջինս. վաղվաղեսցէ առ մեզ ողորմութիւն քո. զի աղքատացաք յոյժ։ Զարթի՛ր՝ Տէր, զարթի՛ր. արի՛ և մի՛ մերժեր ընդմեզ իսպառ։ Մի՛ մոռանար զաղքատութիւն եւ զնեղութիւնս մեր։ Արի՛ Տէր՝ օգնեա մեզ և փրկեա զմեզ վասն անուան քոյ, որ կոչեցեալ է 'ի վերայ մեր։ Մի՛ մատներ զմեզ իսպառ վասն անուան քոյ. մի՛ ցրեր զուխտս քո. և մի՛ 'ի բացեայ առներ զողորմութիւնս քոյ 'ի մէնջ։ Զի դու միայն ես Տէր մեր և թագաւոր. դու միայն ես Փրկիչ մեր և օգնական. դու միայն ես ապաւէն

մեր և յոյս։ Զի բաց 'ի քէն ոչայլ ոք ո՛չ գիտեմք, և զանունն քո կարդամք հանապազ։ Տես զուսուապանս աղդիս մերոյ. հաս յօգնութիւն և այց արա։

Եւ որպէս դթայիր հնոյ ժողովրդեանն վասն Աբրահամու, Իսահակայ, Յակովբայ և վասն Դաւթի ծառայից քոց. դթա՛ և այժմ նորոյ ժողովրդեանդ և փոքու հօտիդ, վասն սրբուհւոյ Աստուածածնի՝ անարատ ծնողի քոյ. սրբոյն Յովհաննու Կարապետին և Մկրտչին քոյ. սրբոյն Ստեփաննոսի նախավկային քոյ. սրբոց Առաքելոցն և Մարգարէից քոց. և սրբոց Առաքելոցն և յաստուկ

Լուսաւորչացն մերոց՝ Թադէոսի և Բարթուղիմէոսի. եւ սրբոյն Գրիգորի բաղմաչարչար վկային քոյ. և նորին Որդւոց և Թոռանց՝ ընտրելոց ծառայից քոց. և սրբոց Հռիփսիմեանց և Գայիանեանց՝ յաղթող վկայիցն քոց։ Եւ բարեխօսութեամբ սրբոց Հայրապետաց եւ Վարդապետաց, Ճգնաւորաց, Մարտիրոսաց, Կուսանաց, և ամենայն սրբոց քոց հնոց եւ նորոց՝ յայտից և անյայտից։

Այլ և բարեխօսութեամբ սրբոց քոց երկնաւորացդ՝ Գաբրիէլի և Միքայէլի և ամենայն անմարմնական զաւուցդ։

Զի եթէ վասն բազում մեղաց մերոց և անօրէնութեանց առ ժամանակ մի թողեր ըզմեզ. դարձուցեր զերեսս քո 'ի մէնջ և տրտմեցուցեր. վասն պատուական Արեան քոյ՝ եւ վասն արդարութեան սիրելեաց քոց՝ դարձ առ մեզ. և ողորմութեամբ քով մեծաւ ողորմեայ մեզ. և ուրախացո զմեզ՝ որպէս ասացեր առ Եսայեաւ։ Լսեցո՛ և մեզ զայն երանաւէտ ձայնն թէ՝ Լուսաւորեաց Եկեղեցիդ Հայաստանեայց և ուրախ լեր, զի հասեալ է լոյս քո։ Ահաւասիկ ես դարձուցանեմ 'ի քեզ ըզխաղաղութիւն իբրեւ զգետ. և զմանկունս քո 'ի հեռաստա-

նէ 'ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ բերիցեն։ Յիրաւի՝ այդպիսի ամենակարող Աստուծոյ ողորմութեան եմք մեք ցնծալ ապաստան՝ ողորմած Աստուած։

Ուրեմն հաշտեա՛ց ընդ մեզ նացորդաց ժողովրդեան քոյ. փրկեա՛ զմեզ մեծաւ սքանչելեօք. ժողովեա՛ զմեզ 'ի դոդ սիրոյդ և մխիթարեա՛ 'ի փառս անուան քոյ սրբոյ, որ կոչեցեալ է 'ի վերայ մեր։

Այլ և աղաչեմ զքեզ, Տէր իմ և Աստուած իմ, վասն ամենայացելոց և անշքացելոց վանօրէից և եկեղեցեաց մերոց։ Լո՛ւր մեզ՝ ահա՛ նեղեալ անձամբք աղաղակեմք։

Մի՛ յիշեր զմեղս մեր, որով բարկացուցաք զքեզ. այլ յիշեա զսուրբսն քո՝ յորոց անուն կառուցան եկեղեցիք մեր։ Զսուրբ և զմաքուր նշխարս նոցա, որք ամփոփեալք են 'ի նոսա. եւ զսրբութիւնսն՝ յորոց վերայ անուն քո կոչեցեալ է։

Եւ ո՛չ եթէ վասն արդարութեան իմոյ արկանեմ զայս աղերս առաջի քո, այլ՝ վասն բազում գթութեան քոյ. եւ վասն սիրոյ սիրելեաց սրբոց և սրբութեանց քոց։

Ուրեմն՝ աղաչեմ զքեզ՝ ողորմա՛ծ և գթա՛ծ Աստուա՛ծ՝ վասն անհուն ողորմութեան քոյ. 'ի սէր սրբոց Եկեղեցեաց

և սրբութեանց քոց · բարեխօսութեամբ քեզ հաճոյացելոց սրբոցն քոց · և միջնորդութեամբ նոցին չարչարանացն՝ պատուական արեանն, և մաքուր նշխարաց և դամբարանացն · ողորմեա՛ և այց արա ։ Որպէս տառապեցուցեր բարկութեամբդ , նմանապէս բժշկեա՛ և մխիթարեա՛ ողորմութեամբդ ։ Զի որպէս տեսին աչք մեր զամայութիւն և զապականութիւն նոցին վասն մեղաց մերոց , տո՛ւր մեզ՝ տեսանել վերսին զվերանորոգութիւն և զպայծառութիւն նոցին վասն սիրելեաց սրբոց քոց ։

Եւ որպէս հատան և լռեցին ձայնք օրհնութեանց և փառաբանութեանցն 'ի նոցանէ , արա՝ զի վերսին զօրացցին և բարձրացցին 'ի փառս անուան քոյ · զի ծանիցեն ամենեքեան թէ՝ կոչեցեալ է անուն քոյ 'ի վերայ մեր՝ եւ նոցա ։ Զորս և մեր տեսանելով վերառաքեսցուք փառս եւ գոհութիւնս 'ի յերկինս քեզ ընդ Հօր և ընդ Սրբոյ Հոգւոյդ · այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից · Ամէն ։

ԴԱՌՆԱԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ ԱՌ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ԸՆԾԱՅԻՒ ԱՍԵԼՈՎ Ի ՍՈՒՐԲ Ի ՍՈՒՐԲ

Նշանակէ զհանդչիլն Բանին Աստուծոյ 'Ի գիրկս Մօր իւրոյ յետ իջանելոյն 'Ի Խաչէն։

ԱՂՕԹՔ

ԵՐԿՐՊԱԳՈՒԹԵԱՄԲ

Խոստովանիմ և հաւատամ, զի դա՛ է ճշմարիտ Մարմին և Արիւն Յիսուսի Քրիստոսի՝ Որդւոյն Աստուծոյ, որ բառնայ զմեղս աշխարհի։

ԱՂՕԹՔ

Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ յիջանելն քո 'Ի Խաչէն՝ հանդերձեալ 'Ի գիրկս Մարիամու՝

անարատի Մօր քո, և ցօղով կուսական արտասուաց նորին՝ ուռոգանիլ հաճեցար։ Շնորհեա՛ մեզաւորիս զի զսիրտ իմ մեղսամած՝ քեզ կենսատուիլիմուս օթեւան և առաքաստ պատրաստեցից, և անդադար զխոցուածս մարմնոյդ՝ ողբալով համբուրեցից։

ԱՐԿԱՆԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶՄԻ ՄԱՍՆ ԿԵՆԱՐԱՐ ՄԱՐՄՆՈՅՆ Ի ԲԱԺԱԿՆ

Նշանակէ զիջումն Հոգւոյն Տեառն մերոյ 'Ի դժոխս առ Նախահարս։

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ բոլոր անճառելի ողորմու-

թեան քում լիցեր 'ի դժոխս, միաւորեալ Աստուածութեամբդ առ 'ի սխալել և վերածել զնախահարս։ Շնորհեա՛ մեղաւորիս, զի 'ի մէջ դժոխոց մեղաց իմոց արժանի լինիցիմ այցելութեանդ, եւ օգնութեամբ քով յառնիցեմ 'ի մեռելոտի գործոց իմոց։ Ամէն։

ՃԱՇԱԿԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶՍՐԲԱՐԱՐ ՄԱՐՄԻՆ ԵՒ ԶԱՐԻՒՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

Նշանակէ զԹաղու�Տեառն մերոյ Երեքօրեայ 'ի գերեզմանի։

ԱՂՕԹՔ

ԵՐԲ ԱՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍ ՊԱՏԱՐԱԳԵԱԼ

Միածին Որդի Աստուծոյ և Բան Հօր՝ արարիչ երկնաւորաց և երկրաւորաց, և լցուցիչ համայն արարածոց։ որ ընուս զամենայն յամենայնի, անպարագրելի գոլով ընութեամբ՝ բովանդակեցար 'ի մարմնի, զի տեսանելի և շօշափելի լիցիս մարդկային աղ-

զի , վասն որոյ հաշակելի եւ
կերակուր եղեր ամենայն հա-
ւատացելոց , զի տացես ըզ-
կեանս յաւիտենականս այնո-
ցիկ՝ որք հաւատով և սրբու-
թեամբ մերձենան 'ի քեզ՝ ըստ
անսուտ խոստման քո՝ մարդա-
սէր ։ Եւ այժմ՝ մեք փրկեալքս
պատուական արեամբ քո՝ հա-
ւատով տեսանելիք զՓրկիչդ
մեր բոլորապէս պարունակեալ
'ի ներքոյ կրկին տեսակաց՝ հա-
ցին և գինւոյն , հոգւով՝ մար-
մնով և Աստուածութեամբ ։
յաղագս որոյ երկրպագու-
թիւն մատուցանեմք փրկողիդ
մերում , և աղաչեմք զանբաւ
գթութիւն քո ։ Լո՛յծ զկապ
մեղաց մերոց , և ջնջեա՛ զձե-

ռագիր մերոյ անօրէնութեան,
բեւեռեա զմեզ յերկիւղ և 'ի
սէր քո սուրբ, զի միշտ գնաց-
ցուք արժանի կոչմանն՝ յոր
կոչեցեր զմեզ ։ Տուր մեզ Տէր՝
բանաւոր հօտի քո յամենայն
սրտէ հետեւել միայն զկնի
ճշմարիտ հովուիդ և կատա-
րել զկամս քո , և լսել զերա-
նաւէտ բարբառ քո , աճել օր
ըստ օրէ , և պահել զպատուի-
րանս քո զօրհանապազ ։ Պար-
գեւեա՛ մեզ զսիրտ սուրբ եւ
զհոգի խոնարհ , զի մի՛ արհա-
մարհեալ լիցուք առաջի քո ։
մաքրեա՛ զմիտս և զխորհուրդս
մեր , որպէս սրբոց քոց Առա-
քելոցն, զի ընդ նոսին արժանի
լիցուք՝ զսուրբ և զարքարար ,

զկենդանի եւ զկենդանարար Մարմին եւ զԱրիւնքո՝ Քրիստոս Աստուած մեր ճաշակել եւ ընդունիլ, յուսով կենացն յաւիտենից, ընդ ամենայն սուրբս քո, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

ԱՂԵՐՍԱՆՔ

ՎԱՍՆ ԽԱՉԻ ԵՒ ՁԱՐՁԱՐԱՆԱՑ ՓՐԿՉԻՆ

ԲԱՆ Ղ.

Բարերանեալ Աստուած երկնաւոր, միայն արարիչ, Տէ՛ր ամենակալ, մեծութիւն ահեղ, զթութիւն օրհնաբանելի, ողորմութիւն խոստովանելի, բարերարութիւն երկրպագելի, խնամակալութիւն պաշտելի, մարդասիրութիւն տօնելի, պահպանութիւն խնկելի, բարձրեալ անքնին, մերձաւոր կամարար, ապաւէն անկասկածելի, միսիթար սրտից, փարատիչ վշտաց, ապաքինիչ ցաւոց, սպառումն վհատութեանց, բարձումն պարտեաց, փոխարկիչ կարեաց, կարգաւորիչ կրից, յարմարիչ բանից, սանձարկու լեզուի, շրջադրութիւն շնչոյ, կացուցիչ հաղագի, ամփոփիչ խորհրդոց, կրթարան կամաց, արձանացուցիչ յուզմանց, հանդարտութիւն մրրկաց, խաղաղութիւն ծփանաց, որ

ունիս զթութեան ամենընթաց
իշխանականիս, և իմաստու-
թեամբ նուաճեալ առ քեզ
դարձուցանես։

Գոհանանալ միշտ երախ-
տաւոր, որ հեզութեամբ ան-
հպարտութեան երկայնամիտ-
եալ հանդչիս տենչանօք ան-
ճառ հրաշիւք յանձինս սրբոց։
Թագաւոր էիր համայնից, ա-
մենայնիւ ծանուցեալ զթած-
սկզբնահայր եւ նախաշաւիղ
սիրոյն ընթացից. ճանապարհ
կենաց, որ առաջնորդես քաղց-
րութեամբ զիմելոյս 'ի լոյսդ
վերին։ Զեռնկալու մեծ վըս-
տահութեան, որ ո՛չ թողա-
ցուցանես գայթակղելոյս 'ի
վայր կործանել. յուսոյ կեր-

պարան, ճշմարիտ առ հա-
ւատչիւ աղաչողաց մատանց
յայտնի երեւեալ. ապաւի-
նութիւն հանդստեան՝ որ ո՛չ
երբէք մատնես վտանգի դա-
տապարտութեան։ Սքանչա-
թիւն շնորհաձիր, որ տաս
Փապէս առանց փոխատրու-
թեան փրկանաց. առատու-
թիւն աննախանձելի, որ քոյին
փառաւորութեամբ զանարգ-
նիւթ հողոյս ճոխացուցանես։
Պայծառութիւն անբաստուեր,
որ ճառագայթիւք ահեղ բարձ-
րութեան պարածածկեալ՝ ըզ-
թշուառս կրկին բարդաւաճ
առնես։ Քաւիչ մեղանաց բաշ-
մաց, որ զհերքեալս 'ի փըր-
կութենէ առաջնոյն պայծա-

ռութեամբ նորոգեալ՝ վերըստին վայելչացուցանես։ Հնարաւոր դիւրահաս առ ամենայն անբաւ գերամբարձութիւն յաւէտ յառաջեալ. ելք վստահութեան առ խոստացելոցն վայել. երանութիւն անձկալի, յոր զկենդանութիւն շնչոյս լքանելն է ախորժելի, զի զքեզ դոցից՝ կենդանի։ Կամք անխոխադրելի առ՝ի քաւութիւն գերեալս զօրացեալ ամենագովելի. անսխալելի դեղ կենաց, որ և մեռելոց ընաւին եղծելոց առնես զաքանչելիս։ Ամենաստեղծ աներկբայելի, որ զհուրբ կիզեալն և զհողմով հոսեալն և զժանեօք գազանաց ծախեալն՝

՝ի քթթել ական նոքին հիւթականութեամբ անպակաս յարուցանես։ Անհաւասար համարձակութիւն, յորում Աստուածօրէն պանծանօք պարծելն է իրաւացի։

Հայեա՛ց Տէր, յերկնից զբարի քաղցրութեամբ յամենակործան վտանգ նեղելոյս, և արա՛ անդորր հանգստական դիւրաւոր՝ի բազմատաղնապս հեծութենէ. Եւ զյարուցեալ դումարս սատակչացն, եթէ սպառաղէնք այսական դժնեայ հնարաւորութեան բուռն մարտակցաց պատկանեալ զինուք, եթէ մեղաց տդեղ և քո առեալ կերպարանք, եթէ ցաւոց և ախտից վատնիչ և կորստական

նշմարանք, մերժեսցես հանցես
հատցես խափանեսցես և հալա-
ծեսցես հեռի սահմանաւ խ-
պատ տարագրեալ անդարձ ո-
րոշմամբ վերստին կորստեանն.
և կառուսցես կացուսցես նը-
պատակ կենաց և ամուր մա-
հարձան զնշան Մաշիդ ապա-
ւիներլոյս 'ի քեզ փրկութիւն։
Եւ յայսմ անպարտ և անպա-
տիր և անվանելի արուեստից
ահաւորիդ մեծութեան լուծ-
ցին որդայթքն գաղտնածա-
ծուկ սատանայականք, կապ-
տեսցին մեքենայքն, վատնես-
ցին գայթակղութիւնքն, խայ-
տառակեսցին հաղբիցն դրու-
թիւնք, յայտնեսցին երեւոյթք
որսոյն, գտցին նենգողին ծու-

ղակք, վերասցին վարմին վե-
րարկուք, տոչորեսցին որո-
մանցն բոյսք, նզովեսցին բըռ-
նաւորին չարաբանութիւնք,
կտրեսցի լար խաբէութեան
'ի մահ որսողին, պարսեսցին
պատրողին բանսարկութիւնք,
պակասեսցին զէնք զրպարտո-
ղին, անկցին սուսերք մահա-
բերին, սուղեսցին սադրողին
պատրաստութիւնք, արձա-
կեսցին տոռունք տաղնապո-
ղին։ Սյլայլեսցին սուտ կեր-
պարանք կեղծաւորին, սատա-
կեսցին խրոխտականացն խիստ
յարձակմունք, ցրուեսցին կը-
ցորդութիւնք կերշացն, բա-
ժանեսցին ազինք աւազակա-
ցըն, քայքայեսցին բոյլք բար-

բարոսացն , քանդեսցին ամ-
բոցք ապստամբողացն, արդեր-
ցին ամպրոպք յանդգնելոցն ,
փարատեսցին փորձողին անձ-
րեւք , հալեսցի և ցամաքեսցի
եղեամն աղանդաւորին ։ Խոր-
տակեսցի եղջիւր դոռոզին ,
մանրեսցին ամբառնալիք դը-
րոշիցն կերպարանաց , փշրես-
ցին ամբարհաւաճութիւնք հը-
պարտացելոցն , նահանջեսցին
դիմեցմունք ճակատելոցն ,
քակտեսցին միաբանութիւնք
զօրացն Բելիարայ՝ թէ անմար-
մինք եւ եթէ մարմնաւորք ,
փախիցեն ընդ նոյն ճանապարհ
'ի մի շաւղաց հետոց յեօթն
տարակոյս , 'ի դուրն ինձ փո-
րեալ ինքեանք ընկճեսցին։ Ցե-

ղանակեսցին ձմերունք ձանձ-
րացուցչին . հատցի կապն կը-
ցորդութեան մշտաջան աւա-
զակին . նողկասցի մտացս կայից
համբոյր շողոքորթին . ընդ մի-
ջեալ մեկնեսցին նեռաձգու-
թիւնք նեղչին . կացցէ 'ի սա-
սանման նաւ խարդախողին .
խլեսցին յարմատոց անտի ա-
տամունք խածանողին ։

Վասն փայտիդ օրհնութեան
կենաց՝ յորում սրբեցար Աս-
տուածդ անբմբռնելի . յիշա-
տակաւ բեւեռացդ՝ որով 'ի
գործի մահուն մածուցար ա-
ռարկիչդ երկնի և երկրի , ա-
ռեամբդ տէրունականաւ՝ որով
զվիշապն մեծ՝ կարթիւ ածեալ
սրսացար , լեզուն դառնու-

թեամբ զոր արբեալ, զդեղատուութիւն կորուսչին արտաքս հեղեր, պատմաբանութեամբ ըղձական ճառից կրիցն սարսափելեաց՝ որով զբրութիւն հակառակողին ըմբերանեալ ամաչեցուցեր, անուամբդ անհասանելանալ ամենայնիւ անթարգմանելոյդ՝ յորմէ զոզան և զաւապարտին սոսկացեալ սաստիկ սարսափմամբ ընութիւնք ամենայն երեւութից և անեւութից, եղիցին այս ամենայն պարգեւք շնորհաց խոստովանելոյս 'ի պաշտպանութիւն, 'ի բժշկութիւն և 'ի քաւութիւն։ Եւ մահաբեր դառնաթոյն օձին, և որ 'ի նմա ազդեաց տիեզերաղաւ չարու-

թիւնն, 'ի սատակումն եղիցի նորին. նոյն ինքն 'ի կորուստ եւ յանբժշկական հարուածս տանջանացն սովաւ մատնեսցի, կապեսցի և ըմբռնեսցի։ Եղիցի ողորմութիւն ստեղծողիդ ընդիս, եւ շունչ ոգւոյս իմ ընդքեզ անբաժանօրէն կապաւ միացեալ 'ի մի։

Եւ որ ոք ընթերցցի զայս աղերս ձայնի մաղթանաց գոչման աղօթից հայցման ծերոյ և տղայոյ, կուսի և երիտասարդի. և եթէ յաղախնեաց ոք պաղատեսցի Աստուածածնի բարեխաւսութեամբ, հաւատարապէս անաչառութեամբ ընկալցին 'ի քէն մասն երանութեան պարտուց աղաստութեան, հաս-

տեալ վերատին յանարատու-
թիւն նորոգ մաքրութեան,
նկարեալ դարձեալ զքոյդ
կերպարան անփոփոխելի։
Ահա՛ տիրապէս հնարաւոր,
զօրեղ, անպատում, անհաս,
անիմանալի, տեսցես աստա-
նօր 'ի հառաջանս կողկողանաց
այսր հեծութեան, որ 'ի բո-
լորից չրթանց ընծայեալ քեզ
մատուցանի, վասն Հօր քո
երկնաւորի և բարերարի, և
Հոգւոյդ Սրբոյ փառակցի և
կենդանատուի։ Աստուածա-
նիդ բարեխօսութեամբ եւ
խնդրուածովք ամենայն սրբոց։
Զի դու ստեղծեր զամենայն,
և 'ի քէն եղեն ամենայնք, և
դու տիրես ամենայնի. և քեզ

փառք յամենեցունց միդ յիս-
կութենէ անժամանակ եր-
րորդութեանդ՝ զուգակցա-
պէս փառաւորեալ յանբաւս,
եւ յաւիտենից յաւիտեանս.
Ամէն։

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ ԶՏԱՂՍ

Նշանակէ զնդութիւն և զհրճեռումն
աշակերտաց վասն Յարութեան
Տեառն մերոյ։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս՝
որ քոյով փառաւոր յարու-
թեամբդ՝ զհաւատացեալս քոյ
բերկրեցուցեր։ Շնորհեա՛ մե-
ղաւորիս՝ զի 'ի յարութեան

յաւուրն յետնում, արժանի լինիցիմ քերկրիլ և ուրախանալ ընդ պարս երջանկաց և երանելեաց յարքայութեան քում. Ամէն։

ԴԱՌՆԱԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ ԸՆԾԱՅԻՆ ԱՌ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ԱՍԵԼՈՎ, ԿԵՑՈՒ՛ ՏԷՐ

Նշանակէ զերեւելն Տեառն մերոյ Յիսուսի Յարութեան իւրոյ։

ԳՈՀՈՒԹԻՒՆ

Աստուա՛ծ մեր, և Տէ՛ր մեր երեւեցաւ մեզ, օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն։

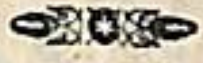

ԱՂՕԹՔ

ԵՐԲ ԱՍԻ ԼՑԱՔ

Գոհանամք զքէն՝ Հա՛յր ամենակալ, Որդիդ միածին, և Հոգիդ ճշմարիտ, որ ընտրեցեր զհաւատացեալս անուանդ քում սրբոյ, 'ի սման վիճակի սրբոցն 'ի լոյս. և ըստացար քեզ ժողովուրդ սեպհական, և արարեր հաղորդփառաց Աստուածութեանդ, և ժառանգորդ անճառ բարութեանց քոց. ո՛չ ըստ մերում արժանաւորութեան, այլ ըստ անբաւ գթութեան քո, որ միշտ շնորհես առատապէս և ոչ նախատես. փոքր պահանջես, եւ մեծամեծս

պարգևես։ Այո՝ օրհնելով օրհնեմք և գոհանալով գոհանամք զքէն Տէ՛ր Աստուած մեր, որ յայսմ մասին զմեզ արժանաւորս կացուցեր։ Աղաչեմք զքեզ, մի՛ թողուր զմեզ 'ի ձեռաց քոց՝ յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան. և եկեսցէ ողորմութիւն քո 'ի վերայ մեր զամենայն աւուրս կենաց մերոց. և եղիցի անուն քո օրհնեալ յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

ԱՍԵԼՆ ՓԱՀԱՆԱՅԻՆ

ՕՐՀՆԵԱԼՔ ԵՂԵՐՈՒՔ

Նշանակէ զօրհնութիւն Տեառն մերոյ զոր ետ հաւատացելոց իւրոց 'ի համբառնալն յերկինս։

ԱՂՕԹՔ

Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ որ 'ի համբառնալն քո առ 'ի յերկինս՝ օրհնեցեր զհաւատացեալս քոյ՝ խոստանալով նոցա զմխիթարիչ Սուրբ Հոգին։ Շնորհեա՛ մեզաւորիս զի յամենայն խորհուրդս, 'ի բանս և 'ի գործս իմ, օրհնութեան քում Աստուածայնոյ և շնորհաց Հոգւոյդ Սրբոյ արժանի լինիցիմ. Ամէն։

Ա Ղ Օ Թ Ք

ՅԵՏ ԱՒԱՐՏՄԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Սկիզբն և կատարումն ամենայնի Աստուած, որ ամենայն բարի 'ի քէն սկսանի և քեզ կատարի, և 'ի քեզ բովանդակի ամենայն, 'ի վախճան աղօթիցս՝ ողորմեա՛ մեզ, և լե՛ր ընդ մեզ զամենայն աւուրս կենաց մերոց. և եղիցի՛ ամենաղօր աջ քո պահապան մեզ յամենայն ժամ 'ի տուէ և 'ի գիշերի, 'ի ննջել և 'ի յառնել. և զամենայն գործս մեր 'ի բարին կատարեա՛. Ամէն։

Ի ՀԱՄԲՈՒՐԵԼՆ ԶԱՋ ՊԱՏԱՐԱԳԶԻՆ

ԵՐԳ

Ցիշեսցէ՛ Տէր զամենայն պատարագս քո, և զուխտս քո ընդունելի արասցէ։

Ա Ղ Օ Թ Ք

Ի ՍԿՍԱՆԻԼ ԳՈՐԾՈՑ

Զգործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա 'ի մեզ Տէ՛ր, և զգործս ձեռաց մերոց յաջողեա մեզ։

ՀԱՌԱՋԱՆՔ

ՆԱԽ ՔԱՆ ԶԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՆ ԻՆ ·

Եւ քանզի ընդ ողբաձայնիցն բանաստեղծութեանց վերընծայելոց զգրութիւն թուոցս յարմարիցի կական և հեծութիւն, հառաչանք կողկողագինք, դառնութեան լալումն եւ արտասուաց երդ · դարձեալ սկսայց զճառ պաղատանացս խոստովանօրէն զղջականաբար զդաղտնածածուկն յայտնաբարբառ, զի անդրադարձութեամբ սկզբամամբն և վերջաւորօքն բառիւք, զնոյն համաձեւութիւն 'ի մի թախանձ նմին մաղթանաց հոգեկեցոյցն խոնարհութեան ատանօր եղից ։

Մեղա՛յ մեծիդ բարերարութեան՝ անարդս մեղայ · մեղայ ծագմանդ ճառագայթից՝ խաւարս մեղայ · մեղայ շնորհացդ անբաւ երախտեաց՝ արդարեւ մեղայ ։ Մեղայ սիրոյդ վերնում դթութեան՝ յայտնապէս մեղայ · մեղայ ըստացողիդ յոչէութենէ՝ ստուգապէս մեղայ · մեղայ դերունակ գոգոյդ գրկանաց՝ անբաւս մեղայ · մեղայ աննուազ լուսոյդ վայելման՝ նենգողս մեղայ · մեղայ ճաշակման անճառդ կենաց՝ բազումս մեղայ · մեղայ անհաս պարգեւացդ ձրից՝ հանապազ մեղայ · մեղայ

դուլեալ մարմնոյդ Աստուծոյ՝
մահու չափ մեղայ · մեղայ պաշ-
տելի արեան Արարչիդ՝ իսկա-
պէս մեղայ ։ Սհա արդարեւ
օրհնեալ է հաստուած բանի
յուսադրական սրտի այսր մե-
ղայի · ոյն սա պատուելի ա-
ւանդ , անմոռաց պատուէր ,
հայրենեացն տուր , նախա-
հարցն օրէն , համայնից թո-
շակ , անհերքելի բան , զօրա-
ւոր պատասխանի , կենդանու-
թեան կամուրջ , ախորժելի
վերնոյն , սիրելի սրբոց , ան-
խզելի կապ , հրաշալի բար-
բառ , անշրջելի պատճառ ,
բաղձալի աղերս , փափաքելի
ուղան , սրտարեկ հնչումն ,
անհնարից ճարակ , կարծրու-

թեան վանիչ , աստուածա-
պաշտից սահման , հեթանո-
սաց գիրք , վաղնջուց կանոն ,
քրիստոնէից հարազատ , ա-
րարչութեանն յաղթող , ան-
ջերպետ հզօր , խորոց ահա-
ւոր , արուեստ բարձրութեան ,
խորութիւն անչափ , հիաց-
ման տեսիլ , խորհուրդ կընդ-
քեալ · ընդ որ չիք ումեք ան-
ցանել , եթէ ոչ անընթեռնելի
մտաց արագման զսա ծանիցէ ։
Զայն բարեպատեհ հրաշաւո-
րական , որ ոչ յիշատակեցաւ
'ի վերջին դատակնիք դասուն
լքելոյ · դուցէ առ նմին խը-
ղեալ համառօտ ցվրիժակն ի-
րաւանց մահուն հասելոյ , յոր-
մէ ընտրութիւնն ապաղործ

եղեալ՝ զսահմանն յաւիտենական քակտեսցէ։ Զարդ փառաց մեծութեան, որով նոյն ինքն Աստուածութիւնն պատկեալ բարդաւաճի։ Քանզի ով ոք դիմեալ կալաւ զեղջերաց սեղանոյ այսր սրբութեան, և ոչ առ ժամայն պրծեալ 'ի պատժոց անարատ դտաւ։ Իսկ եթէ Աքար զարմեան և Սաւուղ կիսեան, և Յուդա սիմոնեան ասելով զսոյն ոչ արդարացան, եւ ես վկայեմ իրաւամբք խոստովանեալ զայս պայման բանի. զի ակամայիցն բռնադատելոց ոչէ կատարեալ սէր, ուստի և ոչ բովանդակալէս փրկութիւն։ Իսկ ես կամաւ համբուրեմ զարձեալ

կրկնելով զերջանիկ բանիդ զմկրտութեան հարազատս։

Մեղայ երախտեացդ մոռացութեան վերստին մեղայ. մեղայ մարմնոյ ձեռն յոգի հարեալ յիմարս մեղայ. մեղայ առ կեանսդ դրժողութեան իսկ և իսկ մեղայ. մեղայ բանիդ ապախտ առնելոյ չարաչար մեղայ. մեղայ 'ի յօր սատակման ինձէն ստիպեալ վատթարս մեղայ. մեղայ պարտականս անկենդան մահուն ձաղելիս մեղայ. մեղայ անպատկառս քո բարձրութեան տաղտկալիս մեղայ։ Վերջին ինձ կրկին աշխար հոգեւոր՝ զի 'ի կորուստ և 'ի կործանումն ինձ երեւեցայ, զի ան-

դարձս վարատեցայ, զի որդիս թշնամի դրեցայ, զի 'ի բարձանցն երկնից ընկեցայ, զի փուշս վարուց դիպի։ Եւ ես առ ամին ողբք աղաղակի, զի անձամբ զանձն անարդեցի, զի բազին կորուսչին դատայ։ Այլ լմն կակիծ դժնդակ սրտի, զի զիս ունին առ որ չեմ, զարտաքնայարդար բաժակս անմաքուր, զբռեալ որմս դարշունակ, զսին պարծանօք պաճուճեալս, զլոյս 'ի մայլ շրջեալ, զգերանակիր ակնա՝ թշուառացեալ, զջահս փառաց՝ չիջեալ, զամենայնիս յամենայնի ամենայն իրօք վնասակարս, առ տնօրինականն տէրունականս, առ յայտնութիւնն աստուածայինս, առ երեւմունն արարչագիրս, առ խոնարհութիւնն սարսափելիս, առ այն զոր տեսի աչօք իսկ իմովք, առ որ մեծ է պատասխանատուութիւնս քան առ համօրէն Աւետարանին զարմանս, հիացմունս, հոգս հալոցականս, անդաճմունս անհնարաւորս, թուականութիւնս մոտց անբարդելիս, ելմունս անկատարս, իջմունս անհաստատս, յուսահատութիւնս յարմարականս, յանդիմանութիւնս պատշաճականս, ճաղանս պատեհագոյնս, նզովս իրաւացիս, անէծս արժանահատոյցս։ Արդ այսոքիկ են մեղաւորիս իմ կշռամբու-

թիւնք , եւ ինքնահարուած
տանջանաւորութիւն։

Եւ քանզի կարող ես զայս
ամենայն զպարտս թողուլ, և
զխայթուածս մահու բժշկել,
Տէր ողորմութեանց, Աստուած
բոլորիս , Քրիստոս թագաւոր
բարձրեալ Հօր Որդի, ստեղծիչ
զթած բարերար , օրհնեալ
առատ հարուստ, ահաւոր հը-
զօր ողորմած , տեսուչ ձեռնի-
կալ հաստիչ , ապրեցուցիչ
դարմանիչ կեցուցիչ , երկայ-
նամիտ անոխակալ ապաւէն,
բժիշկ գովեալ երկնաւոր ,
անճառ լոյս կեանք , յարու-
թիւն նորոգութիւն քաւու-
թիւն . եթէ հայեսցիս մար-
դասիրութեամբ , ըստ որում

քոյդ են սովորութիւնք , նա-
յեցեալ 'ի քեզ կողկողիմ եւ
ես . եթէ լուիցես , հառաչեմ.
եթէ ունկն մատուցանիցես ,
պաղատիմ . եթէ անսայցես ,
աղերսեմ . եթէ ներեսցես , ա-
ղաչեմ . եթէ առ իս դառնայ-
ցես , գոչեմ։ Ապա եթէ ան-
տես առնիցես , կործանիմ. իսկ
եթէ առ ոտն հարկանիցես ,
լամ . եթէ զոգեսպահն ոչ ընդ-
ծայեսցես , մեռանիմ . ապա
եթէ ահարկու դէմս ցուցա-
նիցես , սատակիմ . իսկ եթէ
սաստեսցես , դողամ . եթէ
խնթիւ տեսանես , սոսկամ.
ապա եթէ սաստկանաս , սար-
սափեմ. եթէ հալածես, հեծեմ.
իսկ եթէ ընդ վայր հարկանի-

ցես, հերքիմ. եթէ զողոց
վհատութիւնս ոչ առցես,
տադնապիմ. եթէ խստանաս,
վախնում. ապա եթէ սպառ-
նաս, ընկճիմ։ Իսկ եթէ քըն-
նես, քարկոծիմ. ապա եթէ
ուժգինս ակնարկես, սուզա-
նիմ. եթէ ոչ անխայեսցես,
մերժիմ. եթէ կոչեսցես, խի-
թամ. իսկ եթէ աչս յառեսս-
ցես, ամաչեմ. եթէ ձայն տա-
ցես, երկնչիմ։ Զբարեացն
պարգեւ մատնեալ, զերանու-
թիւնն թողեալ, զչնորհն լը-
քեալ, զուխտն ցրեալ, զա-
ւանդն կենաց մոռացեալ,
զհամարձակութեանն վստա-
հութիւն կորուսեալ. զստեղ-
ծիչդ էիցս բարկացուցեալ,

զանճառութիւն չնորհին ընդ-
ոտնեալ, զպատուոյն պատ-
կեր այլայլեալ։ Իսկ եթէ առ
այս խեղդ մահու հեծութեան
ցաւոց մարդասիրեալ՝ առ իս
ժամանեցուսցես, Տէր Յիսուս
Քրիստոս, զարդարեալն գիր
ընանիլ 'ի յիս, եթէ բժշկու-
թիւն դադարեցուցանէ զմեղս
մեծամեծս, որով ամենառատ
քաղցրութեամբ պատուաս-
տեալ 'ի քեզ զքոյդ կերպարան
լուսոյ նկարեալ յոգի՝ վերըս-
տին գտեալ պնդեցայց քաւ-
եալ, եւ ստեղծեալ կրկին 'ի
փրկութիւն անմահից կենացն
անախտականաց. և քեզ ընդ
Հօր Հոգւովդ Սրբով փառք
յաւիտեանս. Ամէն։

ՋՂՋՈՒՄՆ

Մեղայ ամենասուրբ Երրորդութեանն՝ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ։ Մեղուցեալ եմ Աստուծոյ, խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ՝ և սրբուհւոյ Աստուածածնին, և առաջի քո հայր սուրբ՝ զամենայն մեղս զոր գործեալ եմ։ Փանդի մեղայ խորհրդով բանիւ եւ գործով. կամայ և ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ. մեղայ Աստուծոյ։

Մեղայ հոգւովս և զօրութեամբ սորա, մտօքս և շարժմամբ սորա. մարմնովս եւ զգայութեամբ սորա։ Մեղայ զօրութեամբ հոգւոյս. խորամանկութեամբ, անզգամութեամբ, յանդգնութեամբ և երկչոտութեամբ, շռայլութեամբ եւ ժլատութեամբ, զեղխութեամբ և անիրաւութեամբ, չարահաւանութեամբ, յուսահատութեամբ, և թերամտութեամբ. մեղայ Աստուծոյ։

Մեղայ չար խորհրդով մըտացս. նենգութեամբ, ատելութեամբ, խեթիւ, մախանօք, յաշխաղանօք, թուլութեամբ, պոռնկական խորհրդով, արուական, լդական, անասնական, գրաստական, գազանական, 'ի գիշերի և 'ի տունջեան. երազա-

կան դիմութեամբ, և անբըրջական դարշ աղտեղութեամբ. մեղայ Աստուծոյ։

Մեղայ ցանկութեամբ մարմնոյս, հեշտութեամբ, պղերգութեամբ, յօրանջմամբ քնոյ, շարժութեամբ մարմնոյս, եւ զապրադործութեամբ 'ի պէս-պէս ախտս. հեշտալրութեամբ լսելեացս, տրտատութեամբ աչացս, ցանկութեամբ սրտիս, խիզութեամբ ունգացս, պադշոտութեամբ բերանոյս. անժուժկալութեամբ, շուայտութեամբ, և արբեցութեամբ. մեղայ Աստուծոյ։

Մեղայ չարաբանութեամբ լեզուիս. ատախօսութեամբ, սուտ երդմամբ, երդմնազանցութեամբ, հակառակութեամբ, վիճաբանութեամբ, բանսարկութեամբ, շոգմոգութեամբ, քսու, դատարկաբանութեամբ, և ծաղու, զրախօսութեամբ, հերձախօսութեամբ, և անիծաբանութեամբ. տրտնջելով, դըժգոհելով, բամբասելով, եւ հայհոյելով. մեղայ Աստուծոյ։

Մեղայ գողութեամբ ձեռացս. ագահելով, գրկելով, հարկանելով, սպանանելով, և ընդ դարշս ածելով. մեղայ Աստուծոյ։

Մեղայ ամենայն յօդուածովք չինուածոյս և ամենայն անդամօք մարմնոյս. հնդեակ զդայարանօքս, եւ վեցեկիր

շարժմամբս . վերամբարձ ոտնահարութեամբ , և վայրաքարշ մեղկութեամբ . յաջ և յահեակ խոտորելով , զառաջնոցն մեղանչելով , և վերջնոցն չար նշաւակ դոլով . մեղայ Աստուծոյ ։

Այլ և մեղայ եօթնիցս յանցանօք՝ մահացու մեղօք . հըպարտութեամբ՝ և մասամբք նորին . նախանձու՝ և մասամբք նորին . բարկութեամբ և մասամբք նորին . ծուլութեամբ՝ և մասամբք նորին . ագահութեամբ՝ և մասամբք նորին . որկրամոլութեամբ՝ եւ մասամբք նորին . բղջախոհութեամբ՝ և մասամբք նորին . մեղայ Աստուծոյ ։

Այլ և մեղայ ամենայն պատուիրանացն Աստուծոյ . յանձնառելեացն և հրաժարելեացն . զի ոչ զյանձնառականսն կատարեցի , և ոչ 'ի հրաժարելեացն հեռացայ ։ Զօրէնս առի՝ եւ յօրինացն հեղգացայ . 'ի կարգս քրիստոնէութեան հրաւիրեցայ՝ և գործովս անարժան գտայ . գիտելով զչարն կամաւ կորացայ , եւ 'ի բարեաց գործոց ես ինձէն հեռացայ . վա՛յ ինձ , վա՛յ ինձ , վա՛յ ինձ ։ Զո՞րն ասեմ , կամ զո՞րն խոստովանիմ . զի անթիւ են յանցանք իմ . անասելի են անօրէնութիւնք իմ . աննեբելի են ցաւք իմ . և անրժշկելի են վէրք իմ . մեղայ Աստուծոյ ։

Քննո՛ղ դաղտնեաց՝ մեղայ քեզ կամայ և ակամայ՝ գիտութեամբ և անգիտութեամբ. թողութիւն շնորհեա՛ մեղաւորիս, զի՝ի ծննդենէ սուրբ աւազանին մինչեւ ցայսօր՝ մեղուցեալ եմ առաջի Աստուածութեան քո. զդայարանօք իմովք և ամենայն անդամօք մարմնոյս. և ողորմեա՛ քո արարածոց՝ և ինձ բազմամեղիս։

Հայր սուրբ՝ զքեզ ունիմ միջնորդ հաշտութեան և բարեխօս առ միածին Որդին Աստուծոյ. զի՝ խչխանութեամբդ որ տուեալ է քեզ, արձակեսցես զիս՝ի կապից մեղաց իմոց, աղաչեմ զքեզ։

ՀԱՌԱՋԱՆՔ

ՆԱԽ ՔԱՆ ԶՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՆ ԽԷ.

Եւ արդ զի՞նչ դոյ ասել ամաչեցելոյս յերեսաց մեծիդ ահաւորութենէ, բայց եթէ համբանալ եւ հող՝ի բերան եղեալ լռել՝ի սրտի, ըստ մարդարէութեանն խրատու, ահա՝ի բարւոյն կարկառեալ՝ի յոյս։ Իսկ եթէ զփականս շարժողութեան շրթանցս բացցից, բռնադատեցից խօսել կամեցեալ, դարձեալ զնոյն ձայն կրկնակական եղերերգութեան լալեաց բազմութեան խէթ մտացս յառաջադրէ։

Եւ արդ ողբակից մեծ մեղաւորին անօրինելոյ կամաւ առ 'ի մահ՝ զնորին գոչումն երկրորդեցից և ես ընդ նմին. մեղայ Տէր մեղայ, և անօրէնութեանց իմոց ինձէն վկայեմ։ Հիւսեալ ընդ նմին ըզբանս յիսներորդի Սաղմոսին, անթիւս գրեմ զպարտուցս սակ անձինս մեղաց՝ քան ըզհիւղ երկրի հողմահոս փոշւոյ ընդ օդս ամենայն տարածեցելոյ։

Մեղայ յերկինս և առաջի քոյ, ընդ անառակ որդւոյն պատկառեցելոյ հայրենի դըբթոյդ վերատին դարձեալ թախանձ արկանեմ. զողորմելի ձայն աղերսանաց արտօսրածին ողբովք կոչման 'ի տխուր դէմս մատուցեալ առաջի քոյ տարածանեմ, հայր դթութեանց, Աստուած բոլորից. չեմ արժանի կոչիլ և ոչ բնաւին առ այս անուանիլ, ոչ միայն որդի, այլ և անպիտան ապաբան վարձկան։ Ընկալ զսովեալս տարագրական պարտական ճնաւուց, եւ զցաւ քաղցոյս լկանաց նեղոյս նուաղեցելոյս՝ կենաց քո հացիւդ բժշկեացես։ Լեր ընդ առաջ քո ողորմութեամբդ 'ի սկըզբնաւորս ապաւինութեան. ըզդեցո, դթած և անոխակալ, անօրինեալս մեղապարտի զնախակապուտ հանդերձին ծածկոյթ. աւանդակորոյս ձեռացս

աղաղեալ մեղօք՝ զկնիք մատանւոյն համարձակութեան ամենառատ կամօք մատուցես. զգարշապարոյս թշուառութիւն մերկութեան ոտից՝ պատսպարութեամբ աւետարանական ամրակերպիկ օդից կօշկաց 'ի յօձին թիւնից միշտ ամրացուցես։ Զգուարակդ պարարակի եղինդ երկնայնոյ, որ է միածին որդիդ քո օրհնեալ խկապէս մարդասիրութեամբ, կարօտելոյս բարեաց նուիրեա. որ մատուցեալ միշտ և անպակաս մնայ 'ի լրութեան յարակայ զենեալ 'ի ապանդարանի անթիւ սեղանոց անսպառութեամբ, բոլոր յամենեսին և բնաւ յա-

մենայնում, էութեամբ յերկինս և խկութեամբ 'ի ստորինս. աննուազ մարդկութեամբ և անթերի Աստուածութեամբ. փչրեալ և բաշխի 'ի մատունս անհատս, զի ըզհամայնն հաւաքեսցէ առ 'ի նոյն մարմին իւրում գլխոյ. քեզ փառք ընդ նմին, Հայր ողորմութեան, յաւիտեանս. Ամէն։

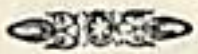

ԳՈՀՈՒԹԻՒՆ

Ի ԺԱՄՈՒ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

Ինձ մերձենալ առ Աստուած բարի է, և դնել զյոյս իմ առ Տէր։

Զբաժակ փրկութեան ընկալայց, եւ զանուն Տեառն կարդացից։

Զբերան իմ բացի եւ առի զհոգի, 'ի պատուիրանս քո փափաքեաց անձն իմ։

ԱՂԵՐՍԱՆՔ

ՅԵՏ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

ԲԱՆ Բ.

Եւ արդ քանզի առ բարձրեալն Աստուած յօդաւորական շրթամբք կարդաս, որ գործովք միայն դրաւի եւ ոչ ստեղծաբանութեամբ կաշառի, որ յԵգիպտոս միշտ ունիս զսրտիդ զդարձն, զի՞նչ օրինակ առ այս քեզ նմանագոյն և յարմարական աստանօր եդից՝ անձն իմ պարտաւոր։ Պատժակիցս կործանեցելոյն Սոդոմայ, ըմբերանեալ դատախազս Նինուէի, անարի բարբարոսս քան զտիկինն հարաւային, վատթարագոյնս քան զՔանան, յամառեցեալս քան զԱմաղէկ, անբժշկականս քաղաք դրօշելոց, նշխար մընացեալ ապստամբութեան հինելն Իսրայէլի, յիշատակարան պահեալ՝ ուխտազանցութեանն Յուդայ, կշտամբեալս դեր քան զՇուր, տարամերժեալս քան զՇայդան, խորդաբարոյս քան զԳալիլեա, աններելիս քան զանհաւանն Կափառնաում,

պարտաւեցեալս իւր զԲորազին,
բամբասեցեալս ընդ Բեթսայի-
թայ, անպարկեշտ ծաղկեալ
ալիքս Եփրեմի, աղու աղաւնիս
միշտ յիմարութեամբ՝ այլ ո՛չ
հանդարտութեամբ,'ի կորեանց
առիւծուց անձնական օձս ե-
ղեռնային, կերպս ճուռոց քար-
ըից լցեալ ժանտութեամբ,
պատկերս վերջին հարուածոցն
Երուսաղէմի, ըստ բանին տէ-
րունի՝ և տեսանողացն ձայնի,
տաղաւարս մերժեալ՝ հասեալ
'ի կործանումն, խորտակեալ
դրացս վստահարան, և կըր-
կին ծրդեալ շինուածս խո-
սուն, թողեալ ժառանգու-
թիւնս յարմարական, մոռա-
ցեալ տունս Աստուածակերտ,

ըստ բանից նախագրելոցն՝
Մովսէսի, Դաւթայ եւ Ե-
րեմիայի։ Յարկս բանական՝
ունողս բորոտութեան, հար-
ուածեալս խրատու քերմանն՝
օրինիւ կազդուրեալ, օծեալ
կաւոմն՝ ողոքական հեզու-
թեամբն. անճարակ գտեալ
յելս հնարից, քակտեալ վե-
րստին ձեռամբ չինողին, ար-
տաքս ընկեցեալ իրաւացի հա-
տուցմամբ հրամանաւ հզօրին՝
'ի տեղի անտուրբ. հերքեալ
տարագրեալ խորոցաւ մե-
ծաւ՝ ամենայնիւ առանց խը-
նայելոյ, ծածկեալ դրամն
յերկրի չարեօք, ըստ աւան-
դակորոյս ժխտողին՝ որ յա-
ւետարանին ցուցանի։

Այլ դու Աստուած, Աստուածդ հոգւոց եւ ամենայն մարմնոց՝ ըստ դաւանելոյ Աստուածաշնորհին, երկայնամիտ եւ բազումողորմ՝ ըստ սրբոյն Յովհաննու ձայնին, շնորհեա՛ կատարել 'ի քոյդ հաճութիւն օրհնեալդ կամաց՝ զբսկզբնաւորեալ մատեան մաղթանաց այսր ողբերգութեան։ Եւ ընդլալով սերմանել բանիս 'ի նախընթաց չուս աստիճանաց օթեւանացս պատրաստութեան, 'ի կատարածն ժամանելոյ հաւաքման հընձոցն՝ դարձայց բերկրեցեալ լրութեամբ քաւութեան՝ պտղոյն երանութեան, որայիցն բարութեան։ Մի՛ տայես ինձ արգանդ սրտի

անորդի՝ իբր Իսրայէլի, և ըստինս աչաց ցամաքեալս, ո՛վ ամենագութ։ Լո՛ւր բանից մաղթողիս՝ հրգոր և ողորմած, նախ քան երկնի, և երկին երկրի, և նա ցորենոյ և գինւոյ և ձիթոյ, և նոքա Իսրայէլի։ Եւ երկնաւորացն աղերս որ առքեզ՝ հոգւոյս ազդեսցէ, քան թէ տարերաց ապականացուաց։ Դու ստեղծիչ՝ և ես կաւ. բաց տարակուսելոյս 'ի մուտս մաղթանաց այսր հեծութեան՝ կամքս քաղցրութեան՝ զօրանալ ասէն. զի մի՛ 'ի բանալ վերնայինն երկնի, անընտիր գըտեալ կրթութեան վայելման լուսոյ՝ իբր զնիւթ մոմոյ ապառեցայց ջնջեալ 'ի միջոյ։ Ոգի

զրկելոյս , ըստ մաղթանաց
դոչման ասողին , և ոյժ թալ-
կացելոյս , և կեանք մաշելոյս՝
մոռացս խղճիւ , այլ ո՛չ տա-
ժանմամբ կրից աշխատու-
թեան՝ զքեզ խնդրելոյ , առ
զաւանդ մաղթանացս , և տուր
զողորմութիւն քո շնորհացդ .
ընկալ զիոքրս 'ի տկարէս , և
շնորհեա՛ զմեծդ՝ առ 'ի հզօրէդ .
զօրացո՛ զբանս զղջման , ա-
ռաքեալ առ մեզ զՀոգիդ 'ի
բարձանց՝ Աստուածաշունչ
պատգամօքս 'ի սմա եդելոյս :
Պարգևեա՛, բարերար , զա-
ռակն Եսայեայ լուսաւորել
առ ճշմարտութիւնն , մատու-
ցանելով մահու արժանոյս՝
ընդ պղնձոյս դոյլ անարգս

ձայնի՝ զոսկի քո շնորհի , ընդ
անզարդութեան երկաթոյս
սեւութեան դունոյս՝ պղինձ
պճնալից , ցոյցք առաքինու-
թեան հրաշեկ Լիբանանու :

Ընդէ՞ր կարծրացուցանես
զսիրտ եղկելոյս չերկնչել 'ի
քէն , անճառ և ահաւոր : Մի
եղէց անպտուղ 'ի փոքր վաս-
տակոյս՝ իբր ապաջան սերմա-
նող անբեր երկրի : Մի լիցի
ինձ երկնել եւ ոչ ծնանել ,
ողբալ և ոչ արտասուել , խոր-
հել և ոչ հառաչել , ամպել
եւ ոչ անձրեւել , ընթանալ
և ոչ հասանել , ինձ ձայնել
և քեզ ոչ լսել , պաղատիլ և
անտես մնալ , կողկողել և ոչ
ողորմիլ , աղաչել եւ ոչ ինչ

օգտել, զոհել և ոչ ճենճերել, զքեզ տեսանել և դատարկ ելանել։ Լուր ինձ նախ քան զկարդալս իմ առ քեզ, միայնդ հզօր. մի զանվճար տանջանացն տոյժս՝ ընդ թըւով աւուրց մեղաց կեցելոյս չարադործիս ինձ հատուցաներ։ Կեցո զիս գթած, լուր ինձ, ողորմած, մարդասիրեա, ներող, խնայեա, երկայնամիտ. պաշտպանեա, ապաւէն, բարերարեա, հզօր, ազատեա, ամենակալ, կենարարեա, նորոգող, վերականգնեա, ահաւոր, լուսաւորեա, երկնային, բժշկեա, հնարաւոր, քաւեա, անքննին, պարգեւատրեա, առատ,

շնորհազարդեա, աննախանձ, հաշտեա, անեխտակիր, ընկալ, անոխակալ, սրբեա 'ի պարտուց, օրհնեալ։ Եթէ յառեցից զաչս իմ նայեցեալ 'ի հայեցուածս երկուց վանդից յաւուր թշուառութեան, զքոյդ տեսից փրկութիւն՝ յոյս և խնամակալ. եթէ նըկատեալ դիտեցից 'ի վեր յամենադրաւ ուղին սոսկալի, հրեշտակ քո խաղաղութեան քաղցրութեամբ ինձ պատահեսցէ։ Ցոյց ինձ Տէր 'ի յելից աւուր շնչոյս արձակման՝ մաքրութեան ոգի լուսով ամբարձեալ 'ի յերկնաւորացն երջանկաց՝ պարգեւօք սիրոյ քոյ եկեալ հասեալ յարդարոցն

կատարելոց։ Կարեաց ինձ կցորդ ժամանեցուսցես. զանակնկալն բարի՝ չարիս 'ի յուսահատութեանն աւուր չնորհեսցես։ Քաւ լիցի քեզ, բարերարեալ, որ փրկութիւնդ ես ամենայնի, եթէ ախտացեալս քո ոչխարի՝ դազան դժնդակ տացես ուղեկից, մեղօք մեռելոյս՝ անախտ կեանք, կործանելոյս պարտեօք՝ փրկութիւն։

Արդեօք մոռացի՞ս զբարերարելդ՝ ակնկալութիւն, անտեսեսցե՞ս զգթասիրելդ՝ խնամող, այլայլեսցե՞ս զմարդասիրելդ՝ անփոփոխ, նահանջեսցե՞ս զկենագործելդ՝ անվախճան, թողուցո՞ւս զո-

ղորմութիւնդ՝ երջանիկ պըտուղ։ Աղաւաղեսցե՞ս զքաղցրութիւնդ, բարեշնորհ ծաղիկ. անպատուեսցե՞ս զնիւթպանծանաց քումդ ճոխութեան. յեղանակեսցե՞ս զփառս կենաց քումդ բարձրութեան. ո՞չ պահեսցես զվայելչական զարդ պայծառութեանդ քում պատկի։ Եթէ ողորմածացն է երանութիւն, այլ դու բնաւ իսկ արքայութիւն՝ լցեալ փափաքմամբ, ո՞չ զբոլորն պարդեւեսցես փրկութիւն. ո՞չ մատուցանիցես դեղ՝ վիրացս, ո՞չ սպեղանիս խոցուածոյս, ո՞չ դարման՝ տկարութեանս. ո՞չ ծագեսցես լոյս 'ի խաւարի՝ յուսացելոյս 'ի քո զօրու-

թիւնդ, ապաւէնդ կենաց, պարգեւդ տիեզերաց։ Որ միայնդ ունիս փառս ինքնութեամբ իսկութեամբ և յարակայ մշանջենաւորութեամբ, վկայեալ 'ի բնաւից, գովեալ 'ի բոլորից, օրհնեալ և փառաւորեալ յերիս յաւիտեանս, և անդր քան զպայման սահմանի իմանալեացն յաւիտենից. Ամէն։

ՀԱՆԳԱՆԱԿ

ՀԱՒԱՏՈՅ

Հաւատամք 'ի մի Աստուած 'ի Հայրն ամենակալ՝ յարարիչն երկնի և երկրի, երեւելեաց և աներեւութից։

Եւ 'ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս Որդին Աստուծոյ՝ ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ՝ միածին, այսինքն յէութենէ Հօր։ Աստուած յԱստուծոյ, լոյս 'ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ՝ ծնունդ և ոչ արարած։ Նոյն ինքն 'ի բնութենէ Հօր. որով ամենայն ինչ եղեւ յերկինս և 'ի վերայ երկրի, երեւելիք եւ աներեւոյթք։ Որ յաղագս մեր

մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան՝ լինել 'ի յերկնից մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ, կատարեալապէս 'ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն Հոգւոյն Սրբով։ Որով էառ զմարմին զհոգի և զմիտ և զամենայն որ ինչ է 'ի մարդ, ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք։ Զարշաւեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդաւուր յարուցեալ, ելեալ 'ի յերկինս նովին մարմնովն՝ նստաւ ընդ աջմէ Հօր։ Գալոց է նովին մարմնովն եւ փառօք Հօր 'ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան։

Հաւատամք և 'ի Սուրբ Հոգին՝ յանեղն և 'ի կատարեալն,

որ խօսեցաւ յօրէնս և 'ի Մարգարէս և յԱւետարանս։ Որ էջն 'ի Յորդանան, քարոզեաց զԱռաքեալն, և բնակեցաւ 'ի սուրբսն։

Հաւատամք և 'ի մի միայն ընդհանրական և յԱռաքելական Եկեղեցի, 'ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, 'ի քաւութիւն և 'ի թողութիւն մեղաց։ Ի յարութիւն մեռելոց, 'ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց, յարքայութիւնն երկնից եւ 'ի կեանսն յաւիտենականս։

Իսկ որք ասեն՝ էր երբեմն յորժամ ոչ էր Որդի, կամ էր երբեմն, յորժամ ոչ էր Սուրբ Հոգի, կամ թէ՝ յո-

չէից եղեն, կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինիլ զՈրդին Աստուծոյ և կամ զՍուրբ Հոգին. և թէ՝ փոփոխելիք են կամ այլայլելիք, զայնպիսիսն նզովէ Կաթուղիկէ և Առաքելական սուրբ Եկեղեցի։

Ի սրբոյ Լուսաւորչէն մերմէ ասացեալ։

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս, երկիրպագանելով սրբոյ Երրորդութեանն եւ միոյ Աստուածութեանն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

ԱՂՕԹՔ

ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ

Առաքեա՛ Տէր զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո, զի առաջնորդեսցեն ինձ և հանցեն զիս 'ի լեառն սուրբ և 'ի յարկս քո։

Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։

Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ, Աստուած Աստուած իմ։

Արդ՝ ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս. յուսա՛ առ Աստուած,

խոստովանեա՛ նմա՝ փրկիչ ե-
բեսաց իմոց Աստուած է։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ
Հոգւոյն Սրբոյ։

Այժմ և միշտ և յաւիտեա-
նըս յաւիտենից. Ամէն։

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղա-
չեսցուք՝ ընկալ կեցո՛ և պրպմեա։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ
և Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ և միշտ և
յաւիտեան յաւիտենից. Ամէն։

Եկեսցէ՛ 'ի վերայ իմ ողորմութիւն քո Տէր, և փրկութիւն քո ըստ բանի քում։

Տաց պատասխանի ոչ նախատեն զիս բանիւք, զի ես 'ի բանս քո յուսացայ։

Մի՛ 'ի բացեայ առներ 'ի գերեզմանոյ իմմէ զբան ճշմարտութեան մինչեւ յոյժ, զի յիրաւունս քո յուսացայ։

Պահեցի զօրէնս քո յամենայն ժամ՝ յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից։

Գնացի ես յանդորրու, զի զպատուիրանս քո խնդրեցի։

Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց, եւ ոչ ամաչէի։

Խորհէի՛ 'ի պատուիրանս քո, զոր սիրեցի։

Հաստատեցի զձեռս իմ՝ 'ի պատուիրանս քո զոր սիրեցի, և խորհէի յարդարութեանքում։

Ցիշեա զբան ծառայի քո, յոր և յուսացուցեր զիս։

Սա մխիթարեսցէ զիս 'ի խոնարհութեան իմում, զի

բան քո կեցոյց զիս։

Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ, այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ։

Ցիշեցի զիրաւունս քո յաւիտենից Տէր, եւ մխիթարեցայ։

Տրտմութիւն կալաւ զիս 'ի մեղաւորաց՝ եւ ոյք թողին զօրէնս քո։

Գովելի են ինձ իրաւունք քո 'ի տեղւոջ պանդխտութեան իմոյ։

Ցիշեցի 'ի գիշերի զանուն քո Տէր, եւ պահեցի զօրէնս քո։

Սա եղեւ ինձ ճանապարհ 'ի կեանս, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի։

Զանօրէնս ատեցի, եւ զօրէնս քո սիրեցի։

Օգնական եւ փրկիչ իմ ես դու, եւ ես 'ի բանս քո յուսացայ։

Ի բաց եղերուք յինէն չարք, եւ քննեցից զպատուիրանս Աստուծոյ իմոյ։

Օգնեա ինձ ըստ բանի քում, եւ կեցո զիս, եւ մի՛ յամօթ առներ զիս 'ի յուսոյ իմմէ։

Օգնեա ինձ և ապրեցո զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո յամենայն ժամ։

Անարգեցեր զամենեսեան որք ապստամբք եղեն յարդարութեանց քոց, զի անիրաւութեամբ էին խորհուրդք նոցա։

Յանցաւորս համարեցայ զամենայն մեղաւորս երկրի, վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո։

Բեւեռեա ընդ երկիւղ քո զմարմին իմ, զի 'ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ։

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո Տէր · ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս։

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տէր, և բանիւ քով փրկեա զիս։

Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո, յորժամ ուսուցես ինձ զարդարութիւնս քո։

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո, զի ամենայն պատուիրանք

քո արդարութեամբ են։

Եղիցի ձեռն քո 'ի կեցուցանել զիս, զի զպատուիրանս քո ընտրեցի։

Յանկացայ փրկութեան քում Տէր, և օրէնք քո խօսք իմ էին։

Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ զքեզ, և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ։

Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ, խնդրեա զծառայս քո զի զպատուիրանս քո ես ոչ մոռացայ։

Մի՛ եկեսցեն 'ի վերայ մեր ոտք ամբարտաւանից, և ձեռք մեղաւորաց մի՛ դողացուսցեն զմեզ։

Անդ անկցին ամենեքեան

ոյք գործեն զանօրէնութիւն։ մերժեացին և այլ մի՛ կարասցեն հաստատել։

Ես 'ի Տէր յուսացայ, ցընծացայց և ուրախ եղէց յԱստուած փրկիչ իմ։

Տէր Տէր ետ ինձ զօրութիւն, և կացոյց զոտս իմ 'ի հաստատութեան, 'ի վերայ պարանոցի թշնամւոյն կացոյց զիս, և հանդոյց զիս երագ երագ։

Որ բնակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն, ընդ հովանեաւ Աստուծոյ յերկինս հանդիցէ։

Ասասցէ Տեառն՝ ընդունող իմ ես դու, ապաւէն իմ Աստուած, և ես յուսամ 'ի նա։

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին, և 'ի բանից 'ի խռովութենէ։

Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ, և 'ի հովանի թեւոց նորա յուսասցիս։

Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքեզ ճշմարտութիւն նորա։

Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի, եւ ոչ 'ի նետէ որ թռչի 'ի տուէ։

Ցիրէ որ շրջի 'ի խաւարի, 'ի գայթակղութենէ դիւին 'ի հասարակ աւուր։

Անկցին 'ի կողմանէ քումմէ հազարք, և բիւրք ընդաջմէ քումմէ, եւ առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։

Բայց միայն աչօք քովք հայեսցիս դու, եւ զհատու-

ցումն մեզաւորաց տեսցես, զի դու Տէր յոյս իմ ես։

Զբարձրեալն արարեր քեզ ապաւէն, զի ոչ հասցեն առ քեզ չարք, և տանջանք մի՛ մերձեսցին 'ի յարկս քո։

Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալէ վասն քո, 'ի պահել զքեզ յամենայն ճանապարհս քո։

Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ, զի մի՛ երբէք հարցես զքարի զոտն քո։

Ի վերայ իժից և քարից գնասցես դու, և առ ոտն կոխեսցես զառիւծն և զվիշապն։

Քանզի յիս յուսացաւ, եւ փրկեցից զնա. հովանի եղէց

նմա, զի ծանեաւ զանուն իմ։

Կարդասցէ առ իս, և ես լուայց նմա, և առ նմա եղէց 'ի նեղութեան։

Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա, երկայն աւուրբք լցուցից, և ցուցից նմա զփրկութիւն իմ։

Առ քեզ Տէր համբարձի զաչս իմ, որ բնակեալդ ես 'ի յերկինս։

Որպէս աչք ծառայի 'ի ձեռն Տեառն իւրոյ, և որպէս աչք աղախնոյ 'ի ձեռն տիկնոջ իւրոյ։

Այնպէս են աչք մեր առ քեզ Տէր Աստուած մեր, մինչեւ ողորմեսցիս 'ի վերայ մեր։

Ողորմեա մեզ Տէր՝ ողորմեա

մեզ, զի բաղում լցաք արհամարհանօք։

Եւ առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք, որք նախատէին զմեզ, և արհամարհանօք ամբարտաւանից։

Աստուած յանուան քում կեցո զիս, եւ 'ի զօրութեան քում իրաւ արա ինձ։

Աստուած լուր աղօթից իմոց, ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ։

Օտարք յարեան 'ի վերայ իմ, և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, եւ ոչ համարեցան զքեզ Աստուած առաջի իւրեանց։

Ահա Աստուած օգնական իմ, և Տէր ընդունող հոգւոյ իմոյ։

Ի դարձուցանել զչարն 'ի թշնամիսն իմ, ճշմարտութեամբ քով սատակեա զնոսա։

Եւ կամովք իմովք պատարագս մատուցից քեզ, և խոստովան եղէց անուան քում Տէր, զի բարի է։

Յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս, և 'ի թշնամիս իմ եռեաս ակն իմ։

Օրհնեալ ես դու Տէր Աստուած հարցն մերոց, գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ անուն քո յաւիտեան։

Եւ օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց քոց, գովեալ և առաւել բարձրացեալ անուն քո յաւիտեան։

Օրհնեալ ես 'ի տաճարի

վառաց սրբութեան քո, գովեալ և առաւել բարձրացեալ անուն քո յաւիտեան։

Օրհնեալ ես 'ի վերայ աթոռոյ արքայութեան քո, գովեալ և առաւել բարձրացեալ անուն քո յաւիտեան։

Օրհնեալ ես որ նստիս 'ի քերովէս և հայիս յանդունդս, գովեալ և առաւել բարձրացեալ անուն քո յաւիտեան։

Օրհնեալ ես 'ի վերայ հաստատութեան երկնից, գովեալ և առաւել բարձրացեալ անուն քո յաւիտեան։

Օրհնեցէք զԱստուած 'ի սրբութեան նորա, օրհնեցէք զնա 'ի հաստատութեան 'ի զօրութեան նորա։

Օրհնեցէք զնա 'ի զօրութեան նորա, օրհնեցէք զնա 'ի բազում մեծութեան նորա։

Օրհնեցէք զնա 'ի ձայն օրհնութեան, օրհնեցէք զնա սաղմոսիւք և օրհնութեամբ։

Օրհնեցէք զնա ցնծութեամբ, գովեցէք զնա ուրախութեամբ։

Օրհնեցէք զնա 'ի բանս քաղցր, գովեցէք զնա 'ի բարբառ լսելիս։

Օրհնեցէք զնա 'ի ձայն գոհութեան, ամենայն հոգիք օրհնեցէք զՏէր։

Արդ արձակեա՛ զծառայս քո Տէր ըստ բանի քում 'ի խաղաղութիւն, զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն քո զոր

պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց։

Լոյս յայտնեցար հեթանոսաց, և փառք ժողովրդեան քում Իսրայէլի։

Զդեցեր զձեռն քո՝ և փրկեաց զիս աջ քո, և Տէր հաստատեսցէ ընդ իմ։

Տէր ողորմութիւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ։

Տէր հան 'ի բանտէ զանձն իմ, գոհանամ զանուանէ քումմէ։

Եւ քեզ սպասեն արդարքն մինչեւ հատուցես։

Մեծացուսցէ անձն իմ ըզՏէր և ցնծասցէ հոգի իմ Աստուծով փրկչաւ իմով։

Այդ արար 'ի վերայ խոնարհութեան աղախնոյ իւրոյ, այսուհետեւ երանիցեն ինձ ամենայն ազգք։

Արար ընդ իս մեծամեծս հզօրն, և սուրբ է անուն նորա։

Ողորմութիւն արար ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց, եւ արար զօրութիւն բազկաւ իւրով։

Ցրուեաց զամբարտաւանս 'ի մտաց սրտից, և քակեաց զհզօրս յաթոռոց։

Զխոնարհս բարձրացոյց, զկարօտս ելից բարութեամբ, եւ զմեծատունս արձակեաց ունայնս։

Պաշտպանեաց Իսրայէլի ծառայի իւրոյ, յիշելով զո-

զորութիւն իւր։

Որպէս խօսեցաւ առ Հարսն մեր, ընդ Աբրահամու և զաւակի նորա յաւիտեան։

Տուր զօրութիւն ծառայի քոյ, կեցո զորդի աղախնոյ քոյ, և արա առ իս նշան բարութեան։

Տեսցեն ատելիք իմ և ամաչեսցեն, զի դու Տէր օգնեցեր ինձ եւ մխիթարեցեր զիս։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ։

Այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

ՄԱՂԹԱՆՔ

Անձն իմ 'ի ձեռս քո է յամենայն ժամ, և 'ի սուրբ Խաչ քո յուսացեալ եմ թաղաւոր երկնաւոր, զբազմութիւն սրբոց քոց բարեխօս ունիմ առ քեզ, որ երկայնամիտդ ես առ ամենեսեան, մի՛ անտես առներ զասպաւինեալս 'ի քեզ, այլ պահեա պատուական եւ սուրբ Խաչիւ քով 'ի խաղաղութեան։

ՓԱՐՈՁ

Աղաչեսցուք զամենակալն Աստուած և խնդրեսցուք 'ի նմանէ, զի առաքեսցէ զհրեշտակ խաղաղութեան, որ եկ-

եալ պահեսցէ զմեզ յերկիւ-
ղական գիշերիս, 'ի դիւական
խռովութենէ, ամբողջ պահե-
լով զհոգի եւ զմարմին մեր
մինչեւ 'ի կատարումն ժամա-
նակի ամաց մերոց. ամենա-
կալ Տէր Աստուած մեր կեցո
և ողորմեա։

Զհանգիստ գիշերիս խաղա-
ղութեամբ անցուցանել հաւա-
տով 'ի Տեառնէ խնդրեսցուք։

Զհրեշտակ խաղաղութեան
պահապան անձանց մերոց 'ի
Տեառնէ խնդրեսցուք։

Զքաւութիւն և զթողու-
թիւն յանցանաց մերոց 'ի
Տեառնէ խնդրեսցուք։

Զսրբոյ Խաչին մեծ և կա-
րող զօրութիւն՝ յօգնութիւն

անձանց մերոց 'ի Տեառնէ
խնդրեսցուք։

Եւ եւս միաբան վասն ճըշ-
մարիտ եւ սուրբ հաւատոյս
մերոյ զՏէր աղաչեսցուք։

Զանձինս մեր և զմիմեանս
Տեառն Աստուծոյ ամենակա-
լին յանձն արասցուք։

Ողորմեա՛ց մեզ Տէր Աս-
տուած մեր ըստ մեծի ողոր-
մութեան քում. ասասցուք ա-
մենեքեան միաբանութեամբ։

Ա. Ղ Օ Թ Ք

Տէր Աստուած մեր դու
պահեա զմեզ խաղաղութեամբ
'ի գիշերիս յայսմիկ և յամե-
նայն ժամանակի։ Ընդ սուրբ

երկիւղ քո բեւեռեալ պահեա զմիտս և զխորհուրդս մեր, որպէս զի յամենայն ժամ քեւ պահպանեալ լիցուք յորոգայթից թշնամւոյն, և քեզ հանցուք զօրհնութիւն և զփառս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ Սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։
Աստուծոյ երկիր պագեցուք։

Հրեշտակի խաղաղութեան յանձն արա զանձինս մեր Տէր զօրութեանց, որ եկեալ պահեսցէ զմեզ անխռովս 'ի տուէ և 'ի գիշերի, յարթնութեան և 'ի հանգստեան մերում, զի դու ես արարիչ լուսոյ և հաս-

տիչ գիշերի։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ Տէր Աստուած մեր զհանգիստ գիշերիս շնորհեա խաղաղութեամբ անցուցանել, և հասանիլ 'ի պաշտօն առաւօտու յերկրպագութիւն եւ 'ի փառաբանութիւն ամենասուրբ Երրորդութեանդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

ՍԱՂՄՈՍ

Խաղաղութեամբ յայս և 'ի սոյն ննջեսցուք և զարթիցուք, զի դու Տէր միայն առանձին յուսով քով բնակեցուցեր զմեզ։

Ի կարդալ խմում լուսոր

ինձ Աստուած ըստ արդարութեան, 'ի նեղութենէ ինձ անդորր արարեր, ողորմեա ինձ և լուր աղօթից իմոց։

Որդիք մարդկան՝ մինչեւ յե՞րբ էք խստասիրտք, ընդէ՞ր սիրէք զնանրութիւն, և խնդրէք զստութիւն։

Ծաներուք զի սքանչելիս արար Տէր սրբոյ իւրում, և Տէր լուիցէ ինձ 'ի կարդալ իմում առ նա։

Բարկանայք՝ և մի՛ մեղանչէք. զոր ինչ ասէք 'ի սիրտս ձեր՝ յանկողինս ձեր զղջացարուք։

Մատուցէք պատարագս արդարութեան, և յուսացարուք 'ի Տէր։

Բազումք ասէին թէ ո՛ ցուցցէ մեզ զբարութիւն Տեառն. նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց, և եղուր ուրախութիւն սրտից մերոց։

Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ եւ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զնոսա։

Խաղաղութեամբ յայս և 'ի սոյն ննջեսցուք եւ զարթիցուք, զի դու Տէր միայն առանձին յուսով քո բնակեցուցեր զմեզ։

Ալէլուիա Օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս՝ որ ըստ Յովհաննու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։
Պռօսխու�մէ։
Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ո՛չ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ։ Ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ։ Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա. և որ ատէ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, 'ի կեանս յաւիտենականս պահեսցէ զնա։ Եթէ ոք զիս պաշտեսցէ, զկնի իմ եկեսցէ, և ուր եմն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ. պատուեսցէ զնա Հայր իմ։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

ՓԱՐՈՁ

Սուրբ Խաչիս աղաչեսցուք զՏէր՝ զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա։

ԱՂՕԹՔ

Պահպանեա՛ զմեզ Քրիստոս Աստուած մեր ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական Խաչի քո 'ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերեւելի և յաներեւոյթ թշնամւոյն։ Արժանաւորեա՛ զոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ Սրբոյ Հոգւոյդ.

այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. Ամէն։

Հա՛յր մեր որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո։ Եկեսցէ Արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի։ Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր։ Եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց։ Եւ մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն. այլ փրկեա՛ զմեզ 'ի չարէ։ Զի քո է արքայութիւն, և զօրութիւն, և փառք յաւիտեանս. Ամէն։

ՄԱՂԹԱՆՔ

Անկանիմք առաջի քո սուրբ Աստուածածին, և աղաչեմք զանարատ զկոյսդ. բարեխօսեա վասն անձանց մերոց. և աղաչեա զմիածին Որդիդ փրկել զմեզ 'ի փորձութենէ և յամենայն վտանգից մերոց։ Որ արձակիչդ ես կապելոց՝ պարգեւատու ամենեցուն, այսօր հայցմամբ ծերունւոյն՝ արձակեա և զիս զբազմամեղս 'ի կապանաց մահու 'ի կեանսն յաւիտենից։

ՄԱՂԹԱՆՔ

ԸՆԴ ԴԷՄ

ԱՐՀԱՒՐԱՑ ԳԻՇԵՐԱՅՆՈՅ

ԲԱՆ ԺԲ.

Ընկալ քաղցրութեամբ, Տէր Աստուած հզօր զդառնացողիս զաղաչանս. մատիր գԸթութեամբ առ պատկառելաւ դիմօք. փարատեա, ամենապարդեւ, զամօթական տըխրութիւնս. բարձ յինէն, ողորմած, զանբերելի ծանրութիւնս. անջրպետեա, հնարաւոր, զմահացու կրթութիւնս. աւարեա, միշտ յաղթող, զխաբողին հաճութիւնս. բացատրեա, վերնային, զմոլելոյն մառախուղ. կնքեա, կեցուցիչ, զկորուսչին ընթացմունս. ցրուեա, ծածկատես, զըմբռնողին չար գումունս. խորտակեա, անքննին, զմարտողին դիմեցմունս։ Տեառնադրեա քո անուամբդ զլուսանցոյց երդ յարկիս. պարփակեա քո ձեռամբդ զառատաղ տաճարիս. դծագրեա քո արեամբդ զմուտ սեմոց սենեկիս. կերպացո զքո նշանդ 'ի հետս ելից մաղթողիս. ամրացո քո աջովդ զհանդստեանս խշտի. մաքրեսցես 'ի հաղրից զծածկարան անկողնոյս. պահեսցես քո կամօքդ զառաւաղեալ անձն հոգւոյս. անխարդախ արասցես զքո շնորհեալ շունչ մարմնոյս. կացուսցես

շրջափակ զպար զօրուդ երկ-
նայնոյ · կարդեսցես 'ի դիմի
ընդ դէմ դիւացն դասու։ Տուր
հանդիստ բերկրութեան մա-
հահանգոյնս նիրհման 'ի խո-
րութեան դիշերիս, բարեխօ-
սութեամբ հայցուածոց սրբոյ
Աստուածածնիդ և ամենայն
ընտրելոց։ Ամիտիեալ պա-
ռուրեա զպատուհան տեսու-
թեանց զգայարանացս իմաս-
տից անզարհուրելի զետեղ-
մամբ, 'ի ծփական խռովու-
թեանց, կենցաղական զբաղ-
մանց, անրջական երազոց, խօ-
լականաց ցնորից, յիշատակաւ
քո յուսոյդ անշնասելի պաշտ-
պանեալ։ Եւ սթափեալ վեր-
ըստին 'ի ննջմանէ ծանրու-

թեան · ամենազգաստ արթ-
նութեամբ, հոգենորոդ զը-
ւարթութեամբ 'ի քեզ արձա-
նացեալ, զայս ձայն մաղթա-
նաց բուրմամբ հաւատոց քեզ,
ամենօրհնեալ թագաւոր փա-
ռաց անճառից, փառաբանո-
ղաց երկնադումար խմբից եր-
դակցեալ, յերկինս առաքել։
Զի դու փառաւորեալ ես յա-
մենայն արարածոց յաւիտեա-
նս յաւիտենից · Ամէն։

ՄԱՂԹԱՆՔ

ԱՌ ՈՐԴԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾ

ԲԱՆ ԽԱ·

Որդի Աստուծոյ կենդան-
ւոյ օրհնեալ յամենայնի, Հօրդ

ահաւորի անքննին ծնունդ, որ տկարանայ առ 'ի քէն և ոչ ինչ. որ 'ի ծագել անստուեր նշուլից ողորմութեան քո փառաց՝ հալին մեղք, հալածին դեւք, ջնջին յանցանք, խզին կապանք, խորտակին շղթայք, կենդանածնին մահացեալք, բժշկին հարուածք, ողջանան վէրք, բառնին ապականութիւնք, տեղի տան տխրութիւնք, նահանջին հեծութիւնք, փախնու խաւարն, մեկնի մէգն, մերժի մառախուղն, փարատի մռայլն, ըստուերի աղջամուղջն, վերանայ մութն, գնայ դիշերն, տարածի տագնապն, չքանան շարիքն, հալածին յուսահատութիւնքն, և թագաւորէ ձեռն քո ամենակար, քաւիչդ ամենայնի։

Որ ոչ եկիր կորուսանել զմարդկան ոգիս, այլ կեցուցանել. թո՛ղ ինձ զանթիւ չարիսն իմ բազում ողորմութեամբդ. զի դու միայն ես յերկնի անճառ, և յերկրի անզննին, 'ի տարր դոյի, և յեզրս ծագաց աշխարհի, սկիզբն ամենայնի և յամենայնի ամենայն լրմամբ օրհնեալ 'ի բարձունս, և քեզ ընդ Հօր և Հոգւոյդ Սրբոյ վայելէ փառք յաւիտեանս. Ամէն։

ՄԱՂԹԱՆՔ

Ի ԴԻՒԱՑ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԲԱՆ ՂԴ.

Աստուած յաւիտենական, բարերար և ամենակալ, ստեղծիչ լուսոյ և յօրինիչ գիշերոյ, կեանք 'ի մահու, եւ լոյս 'ի խաւարի. յոյս ակն ունողաց, եւ երկայնմտութիւն տարակուսելոց. որ ամենարուեստ իմաստութեամբ քո դարձուցանես յայդ զստուերս մահու, աննուազ ծագումն և անմուտ արեգակն. քանզի ոչ զօրէ ծածկել զփառս տէրութեան քո խաւար գիշերոյ. որում կրկնի ծունր երկրպագութեան ամենայն եղելոց՝ երկնաւորաց եւ երկրաւորաց և սանդարամետականաց. որ ըստ զհեծութիւն կապելոց, և հայիս յաղօթս խոնարհաց, և ընդունիս զխնդրուածս նոցա, Աստուած իմ և թագաւոր իմ, կեանք իմ և ապաւէն իմ, յոյս իմ և վստահութիւն իմ, Յիսուս Քրիստոս Աստուածդ ամենայնի, սուրբդ հանգուցեալ 'ի հոգիս սրբոց, մխիթարութիւն վշտաց և քաւարան մեղուցելոց, որ գիտես զամենայն յառաջ քան զլինել նոցա. առաքեա՛ ընդ պահպանողական զօրութիւն աջոյ քո, և փրկեա զիս յերկիւղէ գիշերի և 'ի դիւէ չարէ։

Որպէս զի զյիշատակ սոսկալի և սուրբ քո անուանդ միշտ համբուրեալ շրթամբք հոգւոյ ընձութեան շնչոյ, կեցից պահպանեալ ընդ այնոսիկ՝ որ կարդան զքեզ 'ի բոլոր սրտէ։

Եւ 'ի դրոշմէ Խաչի քոյոյ նշանիդ, զոր Աստուածային արեամբ քո ներկեալ նորոգեցեր, և 'ի նոյն շնորհ որդեգրութեան զմեզ մկրտեցեր, և 'ի փառս պատկերի քո նկարեալ յօրինեցեր. այսու պարգևօք Աստուածականօք ամաչեսցէ սատանայ, քակտեսցին մեքենայքն, բարձցին որոգայթքն, պարտեսցին մարտուցեալքն, պակասեսցին զէնքն սայրասուրք, մերժեսցի

մէջն, փոքրատեսցի խաւարն, մեկնեսցի մառախուղն։ Բազուկ քո հովանասցի, և աջ քո կընքեսցէ, վասն զի գթած ես և ողորմած, և անուն քո կոչեցեալ է 'ի վերայ ծառայից քոց։ Եւ քեզ ընդ Հօր՝ Հոգւովդ Սրբով, փառք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

ԽՆԴՐՈՒԱԾՔ

ԲԱՆ ԾԷ.

Քրիստոս Աստուած, անուն ահաւոր, մեծութեան տեսակ, անքննին բարձրութեան պատկեր, անսահման զօրութիւն, կերպարան փրկութեան լուսոյ, պաշտպան կենաց, դուռն

արքայութեան վերնում հան-
գըստեանն, ճանապարհ հան-
դարտութեան, ապաւինու-
թիւն նորոգ և անտխրական
երանութեան, ամենակալ
ինքնիշխանութիւն բոլոր էա-
կանութեան, օրհնութեան
կոչումն, աւետեաց ձայն,
բերկրութեան բարբառ, ան-
մահութեան դեղ. որդի ան-
ճառ՝ Աստուծոյ միոյ. որ ինձ
անհնարին է, քեզ դիւրին է.
որ ինձ անհաան է, քեզ սահ-
մանեալ է. որ ինձ անանցն է,
քեզ հպաւոր է. որ եղկելոյս
ինձ ծածկեցեալն է, քումդ
երանութեան մերձաւոր է.
որ ինձ անկարելին է, քեզ
կատարեալ է. որ ինձ անկըշ-

ռելին է, քումդ անճառու-
թեան չափեալ է. որ ինձ յու-
սահատութեանն է, քեզ ըս-
փոփանաց է. որ ինձ անբժըշ-
կականն է, քեզ անվտանգելի
է. որ ինձ հեծութեանն է,
քեզ խնդութեան է. որ ինձ
ծանունք են, քեզ թեթեւա-
գոյնք են. որ ինձ եղծեալն է,
քումդ զօրեղութեան գրե-
ցեալ է. որ ինձ կորուսեալն
է, քեզ ըմբռնեալ է. որ ինձ
անճառն է, քեզ համարեալ է.
որ ինձ մռայլն է, քեզ ճառա-
գայթ է. որ ինձ անթիւն է,
օրհնեալդ քում ձեռին բո-
վանդակեալ է. որ ինձ սոս-
կալին է, քեզ հեշտալի է. որ
ինձ փախչելին է, քեզ վանե-

լի է. որ ինձ անմատոյցն է, քեզ դիւրահերքելի է. որ ինձ մահաբերն է, քումդ էականութեան զօրութեան ընդ ոչ դոյն համարեալ է։

Այլ դու, ողորմած Աստուած բոլորից Տէր Յիսուս Քրիստոս, և այսմ զօրես առ ելիցն հնար՝ եթէ գթասցիս. վասն անուան փառաց մեծութեան Հօր քոյ օրհնելոյ, վասն կամաց գթութեան Հոգւոյդ քոյ Սրբոյ, տե՛ս 'ի տաժանաւորս կրից յանդիմանական յայտնութիւն, եւ 'ի խորոց սրտիս ինքնամատոյց դատաստանութիւն. նայեա՛ 'ի բնութեանս ամենապատաղ խակութիւն, և պարգեւեա՛ բժըշկութիւն վիրացս և հնարաւորութիւն կորստեանս, զերծումն բազմամանեայ մահուս և շաւիղ կենաց ապականելոյս, նորոգութիւն եղծմանս եւ մուտք յուսոյ ամբարշտելոյս։ Եթէ ես զաննմանն ինձ կամս ցուցի, ո՞րչափ առաւել դու զընաւորականդ քո զընտանի բարերարութիւնդ. եթէ 'ի վշոց պատուղ ընծայեցաւ քաղցրութեան, ո՞րչափ եւս առաւել 'ի ծառոյդ կենաց՝ ճաշակ անմահութեան. եթէ ես խոց առելեաց ողորմութիւն մաղթեցի, դու քոյոյս զիա՞րդ ոչ կրկին մատուցես, հզօր, յանոնուազ առատութենէդ։

Արդ՝ տես 'ի քոյդ մեծու-

թիւն, բարձրեալ, նայեցեալ
'ի յիմն փոքրկութիւն. ընկալ
զսակաւ խոստովանութիւնս
անհամար մեղացս, որ զքնաւն
համայն տեսանես. և որպէս
զվիմին գթել ոչ գրեցեր, և
զաւազոյս փոքու սասանիլ մի՛
համարեսցես. և իբր զԴաւթին
ընդ մեղայն ասել՝ իսկոյն ան-
ցուցեր զպատիժ պարտուցն,
և առ իմ ձայնիս հեծութիւն՝
զնոյն գործեսցես երկայնմը-
տութիւն. որ տաս ամենե-
ցուն առատապէս անաչառու-
թեամբ, որպէս յաղթող բարի
բազմիմաստ, և ոչ նախատես
զյետնեալ ստրուկս։ Որպէս
ողորմած եւ ամենաստեղծ,
ստացիր վերստին և մի՛ կորու-

սաներ զբուծեալս արեամբ
քո, գթած։ Զի քո է փրկու-
թիւն, եւ 'ի քէն է քաւու-
թիւն. և քեզ վայելէ փա՛ռք
յամենայնի՝ յաւիտեանս։Ամէն։

Ա. Ղ Օ Թ Ք

ԻԻՐԱՔԱՆՉԻՒՐ Ա.ՆՁԻՆ ՀԱԻԱՏԱՑԵԼՈՑ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ

Հաւատով խոստովանիմ
և երկիրպագանեմ քեզ՝ Հայր
և Որդի և Սուրբ Հոգի, անեղ
և անմահ բնութիւն, արարիչ
հրեշտակաց և մարդկան և ա-
մենայն եղելոց. և ողորմեա քո
աթարածոց և ինձ բազմամե-
ղիս։

Հաւատով խոստովանիմ
և երկիրպագանեմ քեզ՝ ան-
բաժանելի լոյս, միասնական
սուրբ Երրորդութիւն եւ մի
Աստուածութիւն. արարիչ
լուսոյ և հալածիչ խաւարի,
հալածեա 'ի հոգւոյ իմմէ ըզ-
խաւար մեղաց և անգիտու-
թեան, և լուսաւորեա զմիտս
իմ 'ի ժամուս յայսմիկ աղօթել
քեզ 'ի հաճոյս եւ ընդունել
'ի քէն զխնդրուածս իմ. եւ
ողորմեա։

Հայր երկնաւոր Աստուած
ճշմարիտ՝ որ առաքեցեր զՈր-
դիդ քո սիրելի 'ի խնդիր մո-
լորեալ ոչխարին. մեղայ յեր-
կինս եւ առաջի քո. ընկալ
զիս որպէս զանառակ որդին

և զդեցո ինձ զպատմուճանն
զառաջին զոր մերկացայ մե-
ղօք. և ողորմեա։

Որդի Աստուծոյ Աստուած
ճշմարիտ՝ որ խոնարհեցար 'ի
հայրական ծոցոյ և առեր մար-
մին 'ի սրբոյ կուսէն Մարիա-
մայ վասն մերոյ փրկութեան.
խաչեցար թաղեցար և յար-
եար 'ի մեռելոց՝ և համբար-
ձար փառօք առ Հայր. մեղայ
յերկինս և առաջի քո. յիշեա
զիս որպէս զաւազակն յորժամ
դաս արքայութեամբ քով. և
ողորմեա։

Հոգի Աստուծոյ Աստուած
ճշմարիտ՝ որ իջեր 'ի Յորդա-
նան և 'ի Պերնատուն և լու-
սաւորեցեր զիս մկրտութի-

սուրբ աւազանին, մեղայ յերկինս և առաջի քո. մաքրեա զիս վերստին Աստուածային հրով քով՝ որպէս հրեշտէն լեզուօք սուրբ զԱռաքեալսն. և ողորմեա։

Անեղ բնութիւն՝ մեղայ քեզ մտօք խմովք, հոգւով և մարմնով խմով. մի՛ յիշեր զմեղս իմ զառաջինս վասն անուանդ քում սրբոյ. եւ ողորմեա։

Տեսող ամենայնի, մեղայ քեզ խորհրդով բանիւ և գործով. ջնջեա զձեռագիր յանցանաց իմոց, և գրեա զանուն իմ 'ի դպրութեան կենաց. և ողորմեա։

Ննող գաղտնեաց, մեղայ

քեզ կամայ և ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ. թողութիւն շնորհեա՛ մեղաւորիս, զի 'ի ծննդենէ սուրբ աւազանին մինչեւ ցայսօր մեղուցեալ եմ առաջի Աստուածութեանդ քո զդժոխանօք խմովք և ամենայն անդամօք մարմնոյս. և ողորմեա։

Ամենախնամ Տէր, դիր պահապան աչաց իմոց զերկիւղ քո սուրբ՝ ոչ եւս հայիլ յարատ՝ եւ ականջաց իմոց ոչ ախորժել լսել զբանս չարութեան. եւ բերանոյ իմոյ ոչ խօսիլ զստութիւն. և սրտի իմոյ ոչ խորհիլ զչարութիւն. եւ ձեռաց իմոց ոչ գործել զանիրաւութիւն. և ոտից ի-

մոց ոչ դնալ 'ի ճանապարհս անօրէնութեան. այլ ուղղեա զշարժումն սոցա լինիլ միշտ ըստ պատուիրանաց քոց յամենայնի. և ողորմեա։

Հուր կենդանի Քրիստոս, զհուր սիրոյ քո զոր արկեր յերկիր, բորբոքեա յանձն իմ. զի այրեսցէ զախտ հոգւոյ իմոյ, և սրբեսցէ զխիղճ մտաց իմոց, եւ մաքրեսցէ զմեղս մարմնոյ իմոյ, եւ վառեսցէ զլոյս գիտութեան քո 'ի սրտի իմում. և ողորմեա։

Իմաստութիւն հօր Յիսուս, տուր ինձ իմաստութիւն ըստ բարիս խորհիլ եւ խօսիլ եւ գործել առաջի քո յամենայն ժամ. 'ի չար խորհրդոց՝ 'ի

բանից եւ 'ի գործոց փրկեա զիս. և ողորմեա։

Կամեցօղ բարեաց Տէր կամարար, մի՛ թողուր զիս 'ի կամս անձին իմոյ դնալ. այլ առաջնորդեա ինձ լինիլ միշտ ըստ կամաց քոց բարեսիրաց. և ողորմեա։

Արքայ երկնաւոր, տուր ինձ զարքայութիւն քո զոր խոստացար սիրելեաց քոց, և զօրացո զսիրտ իմ առեալ ըստ մեղս, և սիրել՛զքեզ միայն և առնել զկամս քո. և ողոր։

Խնամօղ արարածոց, պահեա նշանաւ Խաչի քո զհոգի և զմարմին իմ 'ի պատրանաց մեղաց, 'ի փորձութեանց դիւաց, և 'ի մարդոց անիրաւաց,

և յամենայն վտանգից հոգւոյ
և մարմնոյ . և ողորմեա ։

Պահապան ամենայնի Քրիս-
տոս , զի քո հովանի լիցի 'ի
վերայ իմ 'ի տուէ և 'ի գիշե-
րի , 'ի նստիլ 'ի տան , 'ի գնալ
'ի ճանապարհ , 'ի ննջել և 'ի
յառնել , զի մի՛ երբէք սա-
տանեցայց . և ողորմեա ։

Աստուած իմ , որ բանաս
զձեռն քո և ընուս զամենայն
արարածս ողորմութեամբ քով-
քեզ յանձն առնեմ զանձն իմ.
դու հոգա եւ պատրաստեա
զկեանս հոգւոյ և մարմնոյ ի-
մոյ յասմհետէ մինչեւ յաւի-
տեան . և ողորմեա ։

Դարձուցիչ մոլորելոց, դարձ-
ո զիս 'ի չար սովորութեանց

իմոց 'ի բարի սովորութիւն ,
և բեւեռեա 'ի հոգի իմ ըզ-
սոսկալի օր մահուն և զերկիւղ
գեհենոյն եւ զսէր արքայու-
թեանն . զի զղջացայց 'ի մե-
ղաց և գործեցից զարդարու-
թիւն . և ողորմեա ։

Աղբիւր անմահութեան ,
աղբերացո 'ի սրտէ իմմէ զար-
տասուս ապաշխարութեան
որպէս պոռնկին . զի լուացից
զմեղս անձին իմոյ յառաջ քան
զելանելն իմ յաշխարհէս . և
ողորմեա ։

Պարգեւիչ ողորմութեան
պարգեւեա՛ ինձ ուղղափառ
հաւատով եւ բարի գործով ,
և սուրբ մարմնոյ և արեան քո
հաղորդութեամբն գալ առ

քեզ · եւ ողորմեա ։

Բարերար Տէր , հրեշտակի բարւոյ յանձն արասցես զիս , քաղցրութեամբ աւանդել ըզհոգի իմ , և անխռով անցուցանել ընդ չարութիւն այսոցըն՝ որք են 'ի ներքոյ երկնից · և ողորմեա ։

Լոյս ճշմարիտ Քրիստոս , արժանաւորեա զհոգի իմ ուրախութեամբ տեսանել զլոյս փառաց քոց 'ի կոչման աւուրըն · և հանդչել յուսով բարեաց յօթեւանս արդարոց մինչեւ յօր մեծի գալստեան քո · և ողորմեա ։

Դատաւոր արդար , յորժամ գաս փառօք Հօր՝ 'ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս ,

մի՛ մոռաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում · այլ փրկեա զիս 'ի յաւիտենական հրոյն , և լսելի արա ինձ զերանաւէտ կոչումն արդարոց յերկնից արքայութիւնդ · եւ ողորմեա ։

Ամենողորմ Տէր , ողորմեա ամենայն հաւատացելոց 'ի քեզ , իմոց եւ օտարաց , ծանօթից և անծանօթից , կենդանեաց և մեռելոց · շնորհեա և թողեա նամեաց իմոց և ատելեաց ըզթողութիւն որք առիս յանցանացն , և դարձո զնոսա 'ի չարեացն զոր ունին վասն իմ , զի ողորմութեանդ քում արժանի եղիցին · և ողորմեա ։

Փառաւորեալ Տէր , ընկալ

զաղաչանս ծառայիս քո, եւ կատարեա՛ 'ի բարի զխընդբրուածս իմ՝ բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին, և Յովհաննու Մկրտչին, և սրբոյն Ստեփաննոսի նախաւկային և սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին. եւ սրբոց Առաքելոց՝ Մարգարէից՝ Վարդապետաց՝ Մարտիրոսաց՝ Հայրապետաց՝ Ճգնաւորաց՝ Կուսանաց՝ Միանձանց՝ և ամենայն Սրբոց քոց երկնաւորաց և երկրաւորաց։ Եւ քեզ փառք և երկրպագութիւն անբաժանելի սուրբ Երրորդութեանդ՝ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

ՄԱՂԹԱՆՔ

Վասն սրբուհւոյ Աստուածածնի բարեխօսութեանն՝ Տէր ընկալ զաղաչանս մեր, և կեցո զմեզ։

ԿԱՐՈՂ

Սուրբ Աստուածածինն և զամենայն սուրբս բարեխօս արասցուք առ Հայր 'ի յերկինս, զի կամեցեալ ողորմեսցի՝ և գթացեալ կեցուսցէ զարարածս իւր։ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո եւ ողորմեա։

ԱՂՕԹՔ

Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր՝ բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին անարատ ծնողի Որդւոյ քոյ, եւ աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց, և որոց այսօր է յիշատակ։ Լուր մեզ Տէր և ողորմեա, ներեա քաւեա և թող զմեղս մեր։ Արժանաւորեա զոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ Սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. Ամէն։

Հա՛յր մեր որ յերկինս։

ՄԱՂԹԱՆՔ

Զհանդստեան զաղօթս եւ զաղաչանս ընկալ մարդասէր Աստուած 'ի հաճոյս բարերար կամաց քոց։ Մեր մեղաց եւ բազում յանցանացն թողութիւն շնորհեա, և քեզ փառք յաւիտեանս. Ամէն։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր, որ պարգեւեցեր զօրս զայս բարեաւ եւ խաղաղութեամբ անցուցանել։

Մարդասէր Աստուած, զառաջիկայ գիշերս որ 'ի վերայ մեր գալոց է՝ 'ի մեղաց փրկեա 'ի չարեաց ազատեա, եւ 'ի գործս բարիս առաջնորդեա։

Աստուծոյ օրհնութեանցն եւ փառաբանութեանցն արժանի արա զամենայն հաւատացեալս անուանդ քում սրբոյ, և պահեա 'ի խաղաղութեան։

Տէր Աստուած մեր տուր զքո խաղաղութիւնդ. ամենայն աշխարհի· բարձ զցասումն և զպատուհասն 'ի յարարածոց քոց։

Ողորմեաց հարց և եղբարց մերոց կենդանեաց եւ հանգուցելոց։

Ողորմեաց զեկեղեցի շինողաց, երախտաւորաց, պըտղաւորից, սպասաւորաց, և այնոցիկ՝ որք ընդ հովանեաւ սրբոյ Եկեղեցւոյ են հանգուցեալ։

Տէր Աստուած, օգնեա թագաւորաց քրիստոնէից և իշխանացն բարեպաշտից, զօրաց և զբաւակաց նոցին՝ պահելով 'ի խաղաղութեան։

Տէր Աստուած մեր, պահեա զառաջնորդս և զեղբայրութիւնս մեր ամբողջ և անխառով 'ի կամս ողորմութեան քո։

Նշանաւ սուրբ և պատուական Խաչի քո հալածեա զերեւելի և զաներեւոյթ թշնամին 'ի սահմանաց մերոց եւ 'ի բնակութենէս մերմէ· փրկեա զմեզ 'ի հրոյն յաւիտենից։ Եւ քեզ փառք յաւիտեանս· Ամէն։

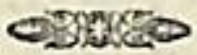

ՄՄ Հայագիտական գրադարան
MAL017224